Бекітемін:
Мектеп директоры
_____А.С.Калиев
«_1_»_09_____2022 ж

Келісемін:
Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары
_____С.С.Карасаева
«_31_»__08____2022 ж

«Алтын ине»
үйірмесінің
жылдық жоспары

2022-2023 оқу жылы

«Алтын ине» үйірмесі

Үйірменің мақсаты:
Балаларға қосымша білім беруде оқушының білімін, шеберлігін көрсету. Оқушыны шығармашылық жұмысқа тарту арқылы танымдық қабілеттерін, қызығушылығын арттыру, жетістіктерін бағалап көрсету, белсенділігін қалыптастыру, өздігінен еңбек етуге дайындау, іскерлігін дамыту.
Үйірменің міндеті:
-Оқушыларды шығармашылыққа тарта отырып, жобаны тани білуге, он саусағынан өнері тамған баланы тәрбиелеу.
-Шәкірттердің шеберлігін, білім мен еңбегін көрсету.
-Іскерлік, икемділік қабілеттерін арттыру
-Тәрбиелік дағдысын жеткізіп, еңбектену жұмысына төзімділігін жеткізу.
Күтілетін нәтижелер:
Көркем еңбек бөлімінде ұлттық киім түрлері, әйелдер мен ерлер киімдерін түрлі материалдан қиып жапсыруға үйренеді.
Тұрмыстық еңбек бөлімінде әшекейлік, тұрмыстық бұйымдар құрастыру, ыдыс-аяқтарды мүсіндеу, безендіруге үйренеді.
Жұмсақ бейне ойыншықтар бөлімінде жұмсақ ойыншықтар жасау технологиясына үйренеді.
Фетрмен жұмыс бөлімінде заманауи үлгідегі бұйымдарды жасауды үйренеді.
Жапсырмалау жұмысы бөлімінде қағаз, мата, былғары, түрлі-түсті қағаздан ертегілер әлемінен көрініс құрастыруға үйренеді.
Былғарымен жұмыс жасау бөлімінде былғарыны тазалау, бояу, пішу, одан әртүрлі бұйымдар жасау үйретіледі.
Ою-өрнек бастырмалар бөлімінде ою-өрнектің үлгілерін жасау, ою жиегін кестелеу әдістеріне үйренеді.
Сәндік қолданбалы – өнер элементтері бөлімінде шолпы, алқа, білезік, тұмарша бұйымдарын жасауға үйренеді.
Су моншақ тоқып үйрену бөлімінде моншақпен бұйымдар кестелеу, моншақпен кестелеу жұмыстарына үйренеді.
Тоқыма-өнері бөлімінде тоқу әдістеріне үйренеді.
Қазақтың дәстүрлі өнері ою оюды,оны тұрмыста қолдану жолдарына үйренеді.
Оқушылардың дайындығына қойылатын талаптар: алған білімдерін практикада қолдана білу.Техника қауіпсіздік ережесін қатаң сақтау.Уақытты тиімді пайдаланып жұмыс жасау.
Пәнаралық байланыс: көркем еңбек, физика, биология, бейнелеу өнері, химия т.б.
Кәсіпке бағдарлау: оқушының бейімі бойынша қолөнер шебері т.б.
Уақыт көлемі: Күнтізбелік жоспар бойынша барлығы 144 сағат, аптасына 4 сағат.
Үйірменің ұйымдастыру формасы: практикалық сабақтар.
***Оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау жүйесі*:** әр түрлі номинациялар бойынша мадақтамалар,сыйлықтар.

№	Тақырыбы	Сағат саны	Күні
1	Техникалық қауіпсіздік ережелерімен таныстыру. Тігіс түрлері	2	
	Қол тігістері, кестелеу түрлері /20 сағат/		
2	Тігіс түрлері. Тығыз кестелеу түрі.	4	
3	Баспа (бекітпелі ілмекі тігіс түрі.	4	
4	Ілмекті тігіс түрі.	4	
5	Шым кесте тігіс түрі.	4	
6	Тышқан із / орамал тігу/	4	
	Ою-өрнек /20 сағат/		
7	Ою - өрнек туралы мәлімет және қағаз бетіне түсіру	4	
8	Ою -өрнек композиция құрастыру	4	
9	Мата бетіне орналастыру және тігу	4	
10	Көрпеше тігу	4	
11	Жакет тігу	4	

	Газетпен жұмыс /16 сағат/		
16	Газеттен сәндік бұйым жасау	4	
17	Папье-машье	8	
18	Сувенир жасау	4	
	Тоқыма тоқу өнері /20 сағат/		
19	Мойыншалма тоқу	4	
20	Шұлық тоқу	4	
21	Қолғап тоқу	4	
22	Күртеше тоқу	4	
23	Бас киім тоқу	4	
	Су моншақ тоқып үйрену /28 сағат/		
24	Сумоншақ туралы түсінік Алқа тоқу.	4	
25	Сумоншақтың жасалуы, түрлері. Білезік тоқу	4	
26	Сумоншақтың қолданылуы	4	
27	Сумоншақ тоқуға қажетті құрал-жабдықтар	4	
28	Сумоншақтан бұйымдар тоқу түрлері	4	

29	Сумоншақтан гүл шоғын тоқу	4	
30	Суретті бастыра моншақпен кестелеу. Шығармашылық жұмыс	4	
Әртүрлі материалдармен өріп үйрену /20 сағат/			
31	Пластикалық бөтелкеден өру.	4	
32	Макраме.	4	
33	Былғарыдан қамшы өру.	4	
34	Ши тоқу.	4	
35	Арқанмен тоқу	4	
Матамен жұмыс /20-сағат/			
36	Мата кесінділерімен жұмыс (сөмке, т.б.) Мата кесінділерінен төсеніш жасау	4	
37	Құрақ түрлері. Жай құрақ	4	
38	Күрделі құрақ түрлері	4	
39	Сегіз жапырақ құрағы	4	
40	Ши құрағы	4	
Фетрмен жұмыс / 24 сағат /			

41	Фетр туралы түсінік	4	
42	Сөмкелер тігу	4	
43	Ұялы телефон қалташаларын тігу	4	
44	Әшекей бұйымдар жасау	4	
45	Картиналар жасау	4	
46	Шәйнек, табақ астына қоятын төсеніш жасау	4	
	Киіз басу/20 сағат/		
47	Киіз, оның қасиеті туралы мәлімет. Жүн және оның түрлері	4	
48	Шағын текемет басу	4	
49	Моншақ тізу/ сулау әдісі арқылы/	4	
50	Жеміс-жидектер жасау	4	
51	Картиналар жасау	4	
	Пластикалық бөтелкемен жұмыс / 20 сағат /		
52	Пластикалық бөтелкеден түрлі бұйымдар жасауды үйрену (қобдиша, сауыт, т.б.)	4	
53	Пластикалық бөтелкеден гүл жасау	4	
54	Пластикалық бөтелкеден ағаш жасау	4	

55	Пластикалық бөтелкеден жәндіктер ағаш жасау	4	
56	Пластикалық бөтелкеден гүл салғыш, щетка салатын құмыралар жасау.	4	
	Тоқыма өнері / 24 сағат/		
57	Тоқыма тоқу әдістерімен танысу	4	
58	Тұрмыстық бұйымдар тоқу	4	
59	Ұялы телефонға әр түрлі қапшықтар тоқу.Схемасын сызу,жіп таңдау	4	
60	Ілмек бізбен тоқудың шартты белгілерін дұрыс оқып,орындай білу	4	
61	Ілмекпен тұрмыстық бұйымдар тоқу. Схемасымен танысу	4	
62	Қарапайым (салфетка) сулық тоқу.	4	
	Жұмсақ ойыншықтар / 24 сағат/		
63	Жұмсақ ойыншық түрлерінің схемасын жасау.	4	
64	"Жануарлар" ойыншығын жасау	4	
65	Ертегі кейіпкерлерін жасау	4	
66	Қуыршақ тігу /матадан/	4	
67	Доп тігу	4	

68	Пуф тігу	4	
	Киімдерге екінші өмір сыйлау / 30 сағат /		
69	Қажетсіз киімдерді жаңарту	12	
70	Ескі киімдерден түрлі бұйымдар тігу.	12	
71	Шығармашылық жұмыс	6	
	Барлығы	288 сағат	

«Алтын ине» үйірмесінің мүшелері

1. Жамаладинова Адина 5 - сынып
2. Жұмай Кәусар 5- сынып
3. Қалибиева Көркем 5- сынып
4. Дарханқызы Сабина 6-сынып
5. Ермангалиева Гүлсезім 6- сынып
6. Исагулова Айзат 6- сынып
7. Маратова Аружан 6- сынып
8. Мулбаева Айнұр 6-сынып
9. Наурызбай Жанель 6-сынып
10. Орынбасарова Айнұр 6- сынып
11. Абдикова Дария 7-сынып
12. Қартбаева Мерует 7 - сынып
13. Жұмай Даяна 7-сынып
14. Рыбина Александра 7- сынып
15. Тагибергенова Аяна 7-сынып
16. Абдикова Нуршат 8 - сынып
17. Амантай Нарқыз 8 - сынып
18. Бақытжан Айзере 8 - сынып
19. Мукашева Гаухар 8 - сынып
20. Уракова Фатима 8 - сынып

«ТАБАНТАЛ ОРТА МЕКТЕБІ» КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

«БЕКІТЕМІН»
Мектеп директоры
_____ А.Калиев
«31» 08 2022 жыл

«КЕЛІСЕМІН»
Директордың тәрбие жөніндегі орынбасары
_____ С.Карасаева
«31» 08 2022 жыл

«АЛТЫН САҚА»

ұлттық ойындар үйірмесінің жылдық жұмыс жоспары

2022 – 2023 оқу жылы

Алғы сөз 3

1.Үйірме бағдарламасының мазмұны ……. 5

2. Дене тәрбиесінің әдістері 6

3. Дене тәрбиесінің қағидалары 10

4. Үйірме жұмыстарын жүргізуде ұлттық ойындардың тәрбиелік мәні 15

5. Ұлттық ойын түрлері 17

Қосымшалар 25

Әдебиеттер тізімі 28

ҚР БжҒМ Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясын ұсынған 2017-2018 оқу жылына ҚР жалпы орта білім беретін ұйымдарда оқу процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы әдістемелік нұсқау хатта: Дарынды балала арналған аросымна курстард

Қазақстан Республикасының зияткерлік, дене бітімі және рухани дамыған азаматын қалыптастыру қажет. Сондықтан да авторлық бағдарлама ең алдымен бгі қоғамдық практика сұранысынан

Авторлық бағдарламада үйірме жұмысын жүргізуде қолданылатын дене тәрбиесінің әдістері, қағидалары мен ұлттық ойындар жайлы мағлұматтар, сабақ жоспарлары жинақталған.

Үйірмеде**1. Үйірме бағдарламасының мазмұны**

4 сынып (Жылына 34 сағат, аптасына 1 сағаттан)

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
1	Білім негіздері: қазақ ұлттық ойындары мен қозғалмалы спорттық ойын негізінің қауіпсіздік ережесі.	1	
2	«Ақ серек, көк серек».	1	
3	«Айгөлек»	1	
4	«Соқыртеке»	1	
5	Спорттық ойын. Допты оң қолмен алып жүру	1	
6	«Орамал тастау»	1	
7	«Мысық пен тышқан»	1	
8	«Жаяу жарыс»	1	
9	«Қаппен жарысу»	1	
10	Спорттық ойын. Допты сол қолмен алып жүру	1	
11	«Ұшты-ұшты»	1	
12	«Қуыр-қуыр қуырмаш»	1	
13	«Арқан тартыс»	1	
14	«Теңге алу»	1	
15	«Күшің жетсе-үзіп кет»	1	

16	«Көкпар ойыны»	1	
17	Спорттық ойын. Допты алма кезек алып жүру	1	
18	Білім негіздеріндегі қауіпсіздік ережесі. Орнынан тұрып себетке доп лақтыру	1	
19	Орнынан әріптесіне қарама-қарсы тұрып допты жерге соғып беру	1	
20	Орнынан әріптесіне қарама-қарсы тұрып допты кеуде тұсынан тұра қолына беру	1	
21	Орнынан әріптесіне қарама-қарсы тұрып допты жоғарыдан екі қолмен лақтырып беру	1	
22	Екі адым аттап допты себетке лақтыру	1	
23	Орнында оң немесе сол қолмен әріптесіне допты жерге соғып беру	1	
24	«Асық ату»	1	
25	«Аңшы мен үйрек»	1	
26	«Нысанаға дәл тигізу»	1	
27	«Сиқырлы таяқ» ойыны	1	
28	«Сақина жасыру» ойыны	1	
29	Секіру түрлері. «Ең мерген»	1	
30	«Соқыртеке»	1	
31	Қозғалмалы ойындар элементтері	1	
32	Нысанаға дәл тигіз	1	
33	«Мойын арқан» ұлттық ойыны	1	
34	«Асық ату» ұлттық ойыны	1	
Барлығы:		**34**	

2. ДЕНЕ ТӘРБИЕСІНІҢ ӘДІСТЕРІ

Әр түрлі жаттығушылар тобымен әр қилы жағдайда белгілі бір міндеттер орындау үшін дене тәрбиесі жаттығуларын қолдану, пайдалану жолын дене тәрбиесінің әдістері дейміз.

«Әдіс» деген түсініктен біз «әдістеме» түсінігін ажырата білуіміз керек. Әдістеме деп дене тәрбиесі үрдісінде белгілі бір нәтижеге жету жолына бағытталған амалдар мен әдістер жүйесін айтады.

Дене тәрбиесінің барлық әдістері арнайы (тек қана дене тәрбиесі процесіне тән) және жалпы (дидактикалық білім беру және тәрбие бағытында қолданылатын) болып екі топқа бөлінеді.

Дене тәрбиесінің арнайы әдістері: а) қатаң шектелген жаттығулар әдістері; ә) ойын әдісі; б) жарыс әдісі.

Дене тәрбиесінің жалпы әдістері: а) сөзді қолдану әдістері; ә) көрнекілікті қолдану әдістері.

Ойын әдісі

Дене тәрбиесі үрдісінде спорттық және қозғалмалы ойындардың элементтерін қолдану – ойын әдісі деп аталады. Ойын әдісінің мынандай өзіне тән ерекшеліктері мен белгілері бар:

1. Белгілі бір мақсатқа (жеңіске) жету үшін ойынның жоспары және тәртібі арқылы ойнаушыларды ұйымдастыру.

2. Ойын әрекеттері кезінде ойнаушылардың бәсекелестік, жеңіске деген ұмтылысының, көңіл-күйлерінің көтерілуі.

3. Ойын барысында жаттығушылардың өз бетімен қимыл-әрекет жасауға шешім қабылдауы (ойынға қатысушы жүгірудің, секірудің, лақтырудың жолын өзі таңдайды).

4. Қимыл-әрекеттердің алуан түрлілігі, олардың ойын барысында, әр түрлі жаттығуларда кенеттен пайда болуы.

5. Ойын барысындағы ойынға қатысушылардың әр түрлі қарым-қатынастары.

Ойын әдісінің көмегімен дене қасиеттерін (күш, төзімділік, шапшаңдық, ептілік) кешенді дамытуға, бұрын үйренген қимылдарды жетілдіру және оқушылардың өзіндік қасиеттерін тәрбиелеуге (батылдық, тапқырлық, ұйымдастырушылық, өз бетімен шешім қабылдаушылық), бұдан басқа да көптеген мақсаттарды жүзеге асыруға болады. Жаттығуларды ойын әдісімен жүргізу оқушыларды қызықтырып, жақсы әсер қалдырады, бірқалыптылықтан құтқарады. Ойын әдісінің бір кемшілігі, жүктеме мөлшерін дәл біле алмайтынымыз.

Жарыс әдісі

Дене тәрбиесі жаттығуларын жарыс, бәсеке түрінде орындауды жарыс әдісі дейміз. Жарыс әдісінің ең негізгі белгісі – біріншілікте қарсыласыңды, команданы, топты жеңу үшін бәсекелесу, күрес, күш сынасу жағдайында жоғарғы көрсеткіштерге жету. Бұл әдіс әр түрлі мақсаттарды орындауға пайдаланылады. Мысалы, адамгершілік, жігерлілік, дене қасиеттерін тәрбиелеу, күрделі жағдайда қимылдың ептілігі мен дағдысын жетілдіру. Жарыс әдісі адам ағзасының мүмкіншіліктеріне жоғарғы талаптар қояды да, оның ары қарай тез дамуына ықпал етеді. Бұл жарыс әдісінің міндетті түрде орындалуы үшін керекті шарт: жарыс, бәсеке жаттығуларына оқушылар өте жақсы дайындықпен келулері керек, ол болмаса берілетін үлкен қарқынды жүктемелер олардың денсаулығына зиян келтіруі мүмкін.

Сонымен қатар бұл әдіс оқушылардан жаттығуды орындау кезінде пайда болатын міндетке өз шешімін тез қабылдауын талап етеді (өйткені, мұғалімнің, жаттықтырушының ақыл-кеңесін жарыс кезінде ести қою мүмкіндігі өте аз).

Қатаң шектелген жаттығу әдістері

Жаттығу кезінде көп қайталанатын жүктеме мен тынығуды алмастыра орындайтын қимыл-әрекетте қатаң шектелген жаттығу әдістерін пайдалану көптеген мүмкіншіліктерге қол жеткізеді:

1. Жүктеме көлемін қатаң мөлшерлеуге. Бұл әдісті қолдану кезінде жүктемені ең төменгі шамаға дейін жоғарылатып, басқаруға болады.

2 Әр түрлі дене қуатының қасиетін дамыту және жаттығу арқылы жеке дене мүшелеріне әсер ету.

3. Дене тәрбиесі үрдісінде жеке үйретуді пайдалану.

4. Кез келген күрделі жаттығуларға үйрету.

5. Дене тәрбиесі жаттығуларын әр түрлі жастағы адамдар арасындағы сабақ, жаттықтыру кездерінде пайдалану мүмкіншілігі. Біз осы әдістің көмегімен жаттығуларды жас балалардан бастап егде жастағы адамдарға дейін қолдана аламыз.

Қатаң шектелген жаттығу әдістері екі топқа бөлінеді: а) қимыл-әрекетке үйрету; ә) дене қасиеттерін жетілдіру.

Қимыл-әрекетке үйрету әдістері

Қимыл-әрекеттердің күрделілігіне қарай тұтас та, бөлшектеп те үйретуге болады. Тұтас үйрету әдісі жаттығуларды бөлшектемей толық үйрету кезінде мынадай жағдайларда қолданылады:

- қарапайым қимыл-әрекетке үйрету кезінде;
- дене қуаты және техникалық дайындығы жоғары оқушылармен жүргізілетін жаттығу сабақтарында;
- қимыл-әрекетті бөлшектеп үйретуге болмайтын, бөлшектесе техника негізінің сапасы болмайтын жағдайда;
- бұрын үйренген жаттығуларды жетілдіруде.

Жаттығуларды бөлшектеп үйрету әдісі кезінде қимыл-әрекетті бөлшектеп жеке-жеке меңгеріп, сонан соң бәрін қосып толық қайталайды. Мысалы, гимнастика сабағындағы алға аунап түсу, басқа тұру, жанға айналу жаттығуларының техникасын жеке-жеке үйреніп, меңгергеннен кейін толық қайталау және т.б.

Күрделі қозғалыс техникасын үйренуді жетілдіруге жақындататын жаттығулар қолданылады. Мұндай жаттығулардың техникасы негізгі, күрделі жаттығудың бөлшектеріне ұқсас болып келеді. Бұл жаттығулар біртұтас түрде, оқушыларға түсінікті және қолайлы болуы керек.

Дене қасиеттерін дамыту әдістері

Дене қасиеттерін дамытуға бағытталған қатаң шектелген жаттығулар әдістері әр түрлі формадағы жүктеме мен тынығудың түрлерін ұштастыру мүмкіндігіне байланысты қолданылады. Жүктеме дегеніміз – дене тәрбиесі жаттығуларымен адам ағзасына әр түрлі көлемде әсер ету. Жүктеменің шамасы оның қарқындылығы мен көлеміне байланысты. Жүктеменің көлемі – орындалған дене қуаты жұмысының саны (мысалы, 10 минуттық жүгіру, жаттығуды қайталау саны т.б.).

Жүктеме қарқындылығы - ол белгілі бір уақытта дене тәрбиесі жаттығуларын қарқынды, тездете орындау. Жүктеменің ішкі және сыртқы қарқынды көрсеткіштері болады. Сыртқы көрсеткіш – қозғалыс жылдамдығы (жүгіру, шаңғы жарысы, суда жүзу т.с.с.), спорт ойындарындағы ойын қарқыны т.б. Қарқындылықтың ішкі көрсеткіштері – жүректің соғу жиілігі, белгілі бір уақытта күш жұмсау өлшемі. Адам ағзасына әсер ету көлеміне байланысты жүктеме:

- кіші (жүректің минутына 130 ретке дейін соғуы);
- орта (жүректің минутына 131-155 рет соғуы);
- үлкен (жүректің минутына 156-175 рет соғуы);
- жоғары (жүректің минутына 176-190 рет соғуы);
- өте жоғары (жүректің минутына 190-нан көп рет соғуы) болып бөлінеді.

Спортшының жаттығуларды орындау, жұмыс істеу қарқынына байланысты жүктеме бірқалыпты және ауыспалы болып келеді. Бірқалыпты жүктеме – ол спортшының белгілі бір уақытта жаттығуды орындаудағы қарқындылығының өзгеруі (ол жоғары немесе төмен болып өзгеруі мүмкін). Жүктеме әрқашан да тынығумен кезектесіп отыру керек.Тынығу аралықтарының үш түрі бар. Олар: қарпайым, қатаң шектеулі және төтенше.

1. Қарапайым немесе толық тынығу аралығы деп бір жаттығуды орындап болып келесі қайталанар жүктеменің алдында ағзаның жұмыс қабілетінің толық бастапқы қалыпқа келуін айтамыз. Толық қалпына келуін тамыр соғысын есептеу арқылы анықтаймыз. Мысалы, жаттығу орындағаннан кейін ЖСЖ 180 соғу / мин, толық қалпына келуі 60 соғу/мин.

2. Қатаң тынығу аралығы дегеніміз - бір жаттығуды орындап болып, келесі қайталанар жүктеме жаттығушының ағзасының жұмыс қабілетінің толық бастапқы қалпына келмеген кезде қайталануы.

3. Төтенше тынығу аралығы дегеніміз – келесі жүктеме ағзаның жұмыс қабілетінің көтерілген кезіне, жаттығушының өзіндік дайындық ниетінің толық көрінген кезіне тап келуі. Мазмұны жағынан тынығу бәсең (қозғалмай жату, бұлшық еттердің белсенді қызмет етпеуі) және белсенді болып екіге бөлінеді. Белсенді тынығу – спортшының алдыңғы жаттығуға қарағанда қарқыны аз түріне көшуі (мысалы, жүгіруден соң ақырын жүру).

Дене қасиеттерін дамыту үшін мынандай әдістер қолданылады:

Бірқалыпты орындау (стандартты) әдісі. Бұл әдіс жаттығуларды үзбей, ұзақ уақытта, бір қарқында орындауды талап етеді (мысалы, ұзақ уақыт бірқалыпты жүгіру, жүзу, ескек есу және т.б.). Жүктеме бұл кезде жоғары деңгейдің 70 пайызынан аспауы керек, жүрек соғуының жиілігі минөтына 130-150 рет). Ұзақ уақыт бірқалыпты істелген жұмыс жүрек-қан тамыры және тыныс алу жүйелерін нығайтып, ағзаның жалпы төзімділігін дамытады.

Өзгермелі орындау әдісі. Бұл әдісте жүктеме қарқыны жаттығуды орындау кезінде өзгеріп отырады (мысалы, 400 метр қашықтыққа жүгіруде жылдамдық - бірінші 100 метр жүгірген кезде 1/2 жартылай күшпен, екінші, 100 метрде қатты қарқында, үшінші 100 метрде – еркін, төртінші 100 метрде 3/4 күшпен орындалып отырылады). Жүктеме бұл жүгіру кездерінде кіші жүктемеден үлкенге және керісінше өзгеріп отырады. Өзгермелі орындау әдісінің көмегімен біз жалпы төзімділікті және жылдамдық төзімділігін дамытамыз, спортшыларды жігерлілікке тәрбиелейміз.

Қайталап орындау әдісі. Бұл әдіс кезінде жаттығу көп қайталанады, аралықтағы тынығуда ағза толық бастапқы қалпына келуі қажет (мысалы, қысқа қашықтыққа өте жоғары жылдамдықпен қайталап жүгірген кезде, аралық тынығу толық болуы қажет). Қайталап орындау әдісі күшті, жылдамдықты және күш жылдамдығын, жылдамдық төзімділігін дамытады.

Дене тәрбиесі тәжірибесінде қайталап орындау әдісінің түрлері кездеседі. Мысалы, циклді жаттығуларды орындау кезінде мынадай түрлер жиі кездеседі:

- тұрақты бірдей қашықтықтарға жүгіру (7 х 100 м);
- біртіндеп ұзартылып отырылған қашықтыққа жүгіру (200х400х600х800);
- біртіндеп қысқартылған қашықтыққа жүгіру (800х600х400х200);
- біртіндеп ұзартылған, сонан соң біртіндеп қысқартылған қашықтыққа жүгіру (200х400х600х800х600х400х200).

Аралық орындау әдісі

Бұл әдістің мәнісі көп рет қайталанған жаттығудың орындау қарқыны жоғары (минөтына 160-180 рет жүрек соғу жиілігі) және тынығу аралығы қатаң болуында. Жаттығуды орындаған соң тынығу кезінде жүрек соғысы минөтына 120-140 ретке жеткенге дейін созылады да, сонан соң жаттығу қайталанады. Әрбір жаңа жүктеме ағза толық бастапқы қалпына келмеген кезде беріледі. Тынығу белсенді немесе бәсең болуы мүмкін, жаттығу тізбекпен орындалады (мысалы, 7х200). Бұл әдістің көмегімен аз мерзімде жалпы және арнайы төзімділік қасиетін дамытуға болады.

Жоғарыда аталған әдістер дене тәрбиесі тәжірибесінде жеке ғана емес, топтастырыла, жіктестіріле қолданылады (мысалы, бірқалыпты аралық жаттығулар әдісі, өзгермелі-аралық жаттығулар әдісі т.б.). Осындай әдістерді топтастыру тәсілдері ағзаның функционалды мүмкіндіктерінің өсуіне тиімді әсер етеді және кең көлемде дене қасиеттерін дамытады.

Айналмалы орындау әдісі. Спорт зал мен спорт алаңдарында шеңбер бойынша орналасқан «бекеттерде» жаттығуларды шеңбер бойымен айналып жүріп орындау айналмалы орындау әдісі деп аталады.

«Бекеттерде» (саны 6-10 болуы мүмкін) қарапайым, үйренген бір жаттығу орындалады (мысалы, штанганы иықта ұстап отырып, тұру, белтемірде тартылу және т.б.). Жаттығуды орындау саны әрбір «бекетте» жеке белгіленеді. Бір сабақта «шеңберді» бір реттен үш ретке дейін тыныққпай немесе тынығу аралығымен өтуге болады. Бір айналып жаттығуды орындау уақытын, тынығудың аралық уақытын, жаттығуды қайталау санын мөлшерлеп белгілеу қажет. Шеңберлі орындау әдісінің бірнеше түрі бар:

1. Жаттығуларды ұзақ, үзбей орындау. Сабақ тынығусыз, шеңбер бойынша бірден үш ретке дейін қайталана орындалады. Сабақ міндеті – жалпы және арнайы төзімділікті дамытады.

2. Аралық орындау әдісі бойынша. Жаттығуларды орындау аралығында тынығу қатаң аралықты сақтауға, күш және жылдамдық, күш төзімділігін тәрбиелеуге қолданылады.

3. Бірқалыпты орындау әдісі бойынша. Тынығу аралығы толық. Күшті және жылдамдықты тәрбиелеуге қолданылады.

Шеңберлі жаттығу әдісін қолданар алдында жаттығуларды топтап, жүйелеп алады, «бекеттердің» орындары, жаттығуларды орындау мөлшері белгіленеді.

3. ДЕНЕ ТӘРБИЕСІНІҢ ҚАҒИДАЛАРЫ

Қозғалыс шеберлігі мен дағдысын қалыптастыру, дене қасиеттерін тәрбиелеу жалпы заңдылықтарға бағынады, ол әдістемеде қағидалар деп аталады. Қағидаларда жазылмаған, бірақ орындалуы керек заңдылықтар деп айтуға да болады. Қағидаларды білу, оларды тәжірибеде қолдану дене тәрбиесі үрдісін жетілдіреді. Дене тәрбиесі үрдісінде төмендегідей әдістемелік қағидалар кең қолданылады:

1. Саналылық және белсенділік.
2. Көрнекілік.
3. Жүйелілік.
4. Біртіндеушілік.
5. Реттілік.
6. Даралық.

Саналылық және белсенділік қағидасы. Бұл қағиданың мақсаты – дене тәрбиесі үрдісі кезінде жаттығушылардың дене тәрбиесі мен спорт әрекеттерін саналы түсінуін, тұрақты ынтығушылық, қызығушылық қалыптастыру және олардың осы әрекеттерге белсенді ұмтылуын ұйымдастыру.

Саналылық дегеніміз – адамның жалпы өмір заңдылықтарын, әр нәрсенің ақиқаттылығын дұрыс түсінуі, ұғына білуі, келешек әрекетін сол негізде орнықты бағыттай алуы. Саналылықтың негізі – жаттығушының алдына орынды мақсаттар қоя білуі және сол ұмтылған бағытының жетер межесін, нәтижесін алдын ала бағдарлауы, сезінуі. Дене тәрбиесі мұғалімі, спорт түрінен жаттықтыратын жаттықтырушысы оқушыларының алдына өте айқын, ұғынықты міндеттер, оларды қызықтыратын, ұмтылдыратын жақсы, дұрыс, жоғары мақсат қоя білуі керек. Сонда ғана олардың саналарында тұрақты, түсінікті қызығушылық, сол мақсаттарға жетсем деген ұмтылушылық, әрбір жаттығу сабағына деген құлшыныс сезімі пайда болады. Саналылық және белсенділік қағидасы міндеттерін орындау кезінде оқытушы, жаттықтырушы төмендегідей талаптарды, мәселелерді негізге алып орындауы қажет:

1. Дене тәрбиесінің мақсаты мен міндетін орындауға оқушылардың ынтасын саналы түрде қалыптастыру. Егер оқушы алға қойған мақсаттың маңызын түсініп, оның міндеттерін орындауға ынта танытса, оқу-жаттығу барысы тезірек игеріліп, сапалы болады. Жаттығушылардың алдына кезекті (жақын) және болашақ (алыс) мақсаттар қойылуы қажет. Олар үшін болашақ мақсаттар: спорттық разряд алу, Президенттік сынақ нормаларын орындау, мектептің, ауданның құрама командаларына мүше болу т.с.с. Кезекті мақсаттар: бір күрделі жаттығудың техникасын меңгеру, кейбір дене қасиетін дамыту т.с.с. Оқушылар өздерінің денсаулығын нығайту, әр түрлі дене қасиеттерін дамыту үшін ұсынылып отырған тапсырманың мәнін, маңызын айқын түсіне білулері керек.

2. Сабаққа ынталы, барлық зейінімен қызыға қатысу, іздене білу. Дене тәрбиесі сабағы кезінде қызықты тапсырмалар беру, ойындар өткізу, жүйелі түрде баға қою, жетістіктерін мадақтау, марапаттау, жеке тапсырма беру оқушыларды ынталандыра түседі. Үйрету және тәрбиелеу үрдістері жаттығушылардың білімін, танымын қалыптастырады. Жаңа амалдар, әдістер, қозғалыстың жаңа элементтерін орындау, әр түрлі тәсілдер іздеу оқушыларды қызықтырады, шығармашылық ізденіске, белсенділікке ұмтылдырады, ынталандырады.

3. Жаттығушылардың өз әрекетін байқауға, бақылауға қабілетін ояту. Бұл талапты орындау үшін, оқушылар жаттығуды орындаған кезде сәтті немесе сәтсіз әрекеттеріне өздері талдау жасай білуі, орындау техникасынан қате таба алуы, олардың пайда болуы және оны қалай түзету керек екенін үйренулері қажет. Өз көңіл-күйін, жаттыққандығын бақылау, жаттығу күнделігін жүргізе білуі, объективті және субъективті мәліметтерге талдау жасау оқушылардың қабілетін жетілдіреді. Қазіргі кездегі дене тәрбиесі сабақтарында оқушылардың өз әрекеттерін саналы бақылауға ынталандырудың мынандай әдістемелік тәсілдері көп қолданылады:

- жаттығуды үйреткенде қимыл-қозғалысты көрсетпей, тек қана сөзді қолдану әдісі арқылы үйрету;

- мұғалімнің тапсырмасымен дене қасиеттерін дамыту жаттығуларын өз бетімен іріктеп ала білу;

- жаттығуды орындаған соң, орындау техникасының сапасын өзі бағалау немесе екі-екіден орындағанда оқушылардың бір-біріне дұрыс баға бере білуі;

- жаңа жаттығуларды үйренгенде қозғалыс дұрыстығын сезінуге көмектесетін арнайы тренажерлар, қондырғылар қолдану;

- жаттығуды орындаған соң жаттығудың техникасының орындалу сапасы туралы бірден хабарлау, ақыл-кеңестер беру.

Жүйелілік қағидасы. Дене қасиетін дамытудағы және қозғалысқа үйретудегі жақсы нәтиже тек қана дене тәрбиесі жаттығуларын жүйелі орындағанда ғана болады.

Жүйелілік – сабақтар арасында ұзақ үзіліс болмауы, сол арқылы жаттығушылардың дене дайындығы деңгейін түсірмеуі. Сондықтан да жүйелілік қағидасын қолданғанда өткен сабақтың ізін, өтіп жатқан сабақтың әсері басып, нығайып, толықтырып жатуы керек. Қорытындысында көп сабақтың әсерлері қосылып, кумулятивтік әсер (жаттығушы ағзасының берік бейімделу үрдісі) пайда болады, жаттыққандық деңгейі көтеріледі. Сабақтар белгілі бір жүйе бойынша жұмыс және тынығу кезеңдерінің алмасуымен өтеді, бұлардың негізінде бір-бірімен байланысты ағзаның шаршауы және қалпына келу үрдісі жүреді.

Жұмыс кезеңі. Бұл кезеңде белгілі бір жұмыс көлемі орындалады, жұмыс барысында қозғалысты қамтамасыз ететін энергия, қуат көзі таусыла бастайды, ағзаның жұмысқа қабілеттілігі төмендейді. Мысалға бір жаттықтыру сабағын алуға болады (1,5 сағат).

Ағзаның қалпына келу кезеңі. Бұл кезеңде орындалған жаттықтыру сабағынан кейінгі уақытта, демалып, тамақтанғаннан соң, ағзаның жұмыс қабілеттілігі, функционалдық көрсеткіштері жұмысқа дейінгі деңгейге келе бастайды.

Өтем кезеңі. Бұл кезеңде ағза толық демалып, жұмысқа кеткен энергиясын, қуатын қалпына келтіреді. Тек қана қалпына келмейді, артығымен 100%-дан асады. Жаттығушы ағзаға қаншалықты жоғары жүктеме алса, жоғары өтем кезеңі соншалықты көтеріледі. Дене тәрбиесі сабағының, спорттық жаттығудың маңызы, спорт рекордтарының, спортшылардың жоғары жетістіктерінің мәні осында.

Редикуциялық кезең. Дене жүктемесінен кейінгі ұзақ демалыста ағзаның жұмыс қабілеттілігі жоғары көтеріліп, кейін төмен түсіп, бастапқы деңгейге келеді.

Осы көрініс бойынша қалпына келудің қай сатысында жүктеме қайталана орындалуына байланысты, сабақ және демалыс кезектесуінің төрт нұсқасы пайда болады

1-нұсқа. Әрбір келесі жаттықтыру спортшы ағзасының толық бастапқы қалпына келмеген кезде қайталанады. Бұл нұсқа спорттық тәжірибеде күніне 2-3 рет жаттықтыру сабақтарын өткізгенде кездеседі. Көбінесе кәсіби спортшылар дайындығында және үлкен жауапты жарыстарға дайындалу үшін жаттықтыру жиындарын өткізгенде көп қолданылады.

Орындалу мазмұны: бір жұмыс күні ішінде жаттығушының ағзасына көлемді жүктеме беріледі. Бірінші – таңертеңгілік жаттығу, сағат 7-8 аралығында бір сағат; екінші – күндізгі жаттығу, сағат 10-12 аралығында екі сағат; үшінші – кешкі жаттығу, сағат 16-19 аралығында үш сағат. Бұл жағдайда ағзаның толық өз қалпына келе алмауы қосылып (жақсы демалудан кейін) күшті әсер береді. Берілген көлемдегі жүктеме жаттығушының ағзасының функционалдық бейімделу жай-күйіне қозғау жасайды. Өйткені спортшы көп жаттығып, өзінің 100% деңгейінен төмен түскен сайын жоғарғы өтем кезеңінде жұмысқа біліктілігі, жаттыққандық деңгейі жоғары көтеріледі (2-суретке қараңыз).

2-нұсқа. Әрбір келесі жаттығу сабағы жоғарғы өтем кезеңінде қайталанады. Жетісіне 3-4 рет жаттықтыру сабақтары күн аралатып өткізіледі. Бұл нұсқада ағзаның жұмысқа бейімділігі жайлап көтеріледі, дене қасиеттерін: шапшаңдықты, ептілікті, күшті дамытуға, жаттығу техникаларын үйренуге, жетілдіруге қолданылады.

3-нұсқа. Әрбір келесі жаттықтыру ағзаның толық бастапқы қалпына келу кезеңінде жүргізіледі. Бұл нұсқа күнде, шамамен жетісіне 5-6 рет жаттықтыру жүргізу түріне келеді. Осы күнделікті жүргізілген жаттықтырулар кезінде, үйренген қимылдың ептілігі мен дағдысы, шеберлігі жетілдіріледі, дене қасиеттері дамытылады.

4-нұсқа. Әрбір келесі жаттығу ұзақ демалу аралығы арқылы қайталанады. (Редикуция кезеңінде). Мысалы, дүйсенбі, жексенбі, жетісіне екі рет. Мұндай анда-санда орындалатын жаттығулар дене тәрбиесі үрдісінде ешқандай нәтиже бермейді.

Сонымен, жұмысқа бейімділікті жақсарту, жаттыққандық деңгейін жоғарылату үшін жаттықтыру сабақтары арасындағы демалуды 1-2 күннен ары созбау керек. Дене тәрбиесі сабақтарын бір жетілік циклде дұрыс қоя білу керек. Мектептердегі дене тәрбиесі сабағы кемінде бір күн аралатып, жетісіне 3-4 рет өткізілсе дұрыс болады, өткен сабақтың әсері толық жоғалмай тұрғанда келесі сабақ өткізілуі тиіс. Жаңа жаттыға бастаған жаттығушылармен спорт түрлерінен өткізілетін жаттықтыру сабақтары да жетісіне үш реттен аз өткізілмеуі керек. Жетісіне үш реттен аз өткізілген жаттығу және дене тәрбиесі сабағынан денсаулыққа, адам ағзасына ешқандай пайда болмайды.

Реттілік қағидасы. Қимыл-әрекетке үйрету және дене қасиетін дамыту реттілігіне арналған талаптар үш дидактикалық ережеден тұрады: 1) Жеңілден – қиынға. 2) Қарапайымнан – күрделіге. 3) Меңгерілген қимыл-әрекеттен - меңгерілмеген қимыл-әрекетке.

Бұрыннан меңгерілген қимыл-әрекеті мен дағдысының негізінде жаңа қозғалыстарды үйрете, қалыптастыра білу керек. Әрбір спорт түрінің негізгі жаттығуларын үйреткенде оларды рет-ретімен іріктеп, қарапайым, жеңіл орындалатын қимыл-қозғалыстарды алдымен, сонан соң күрделі жаттығуларды ақырындап күрделілендіре үйрету қажет. Дене тәрбиесі үрдісінің реттілік қағидасының ерекшелігі де осы жаттығулардың сабақтастық негізіне бағытталған. Оқу материалдарын жоспарлағанда өткен сабақтың мазмұны келесі сабақпен жалғасып жатуын ойластыру керек.

Біртіндеушілік қағидасы. Орындайтын жаттығулар техникасының біртіндеп күрделіленуін, жүктеме көлемі мен қарқыны біртіндеп өсуін біртіндеушілік қағидасы дейміз. Сабақ жүктемелерін демалыстан кейінгі кездерде немесе жаттығу сабақтары жаңа басталған кезеңдерде жеңіл, кіші, аз көлемде, ақырын қарқында беріп, бірте-бірте жоғарылатып отырған дұрыс. Жүктеменің біртіндеп өсуінің үш түрі бар (3-сурет):

1. Түзу сызықты – көтерілу түрі. Бұл түр кезінде жүктеме біртіндеп артады, жаттыққандық деңгейі баяу, жайлап жоғарылайды, жаттығу сабақтары арасындағы демалу уақыты ұзақ болады. Бір жетіде 3-4 рет жаттығу сабақтарын жүргізу.

2. Сатылы түрі. Көптеген жаттығу сабақтарында дене жүктемесі тұрақты, тік жоғары көтеріліп отырады. Ол ағзаның бейімделу үрдісін тездетеді, оны тұрақтандырады.

3. Толқынды түрі. Бұл түр кезінде жүктеме жоғарылап қана емес, төмендеп те тұрады. Жаттыққандық деңгейін жоғарылату үшін келесі толқынды жоғары деңгейге көтеру керек. Соның арқасында жаттығу жүктемесін ең үлкен мөлшерде беруге болады. Қазіргі жаттықтыру үрдістерінде көбінесе осы толқынды түр қолданылады.

Қозғалыс әрекетін үйретуде оқу материалына екі түрлі жоғары талаптар қойылады:

1. Түзу сызықты - ол әрбір сабақта жаңа міндеттер қою.

2. Сатылы – жаттығушыларға оқу материалын бірнеше сабақтар көлемінде игеруге талап қояды, ал жаңа тапсырма жаттығушылардың өткен сабақтар міндеттеріне бейімделген кезінде ғана беріледі.

Оқушылардың функционалдық мүмкіншіліктері тұрақты өсіп отыруы оларға жоғары талаптар қоюды керек етеді. Сондықтан да жаттығушылардың дайындық деңгейі қандай биік болса, сондай жоғары талаптар қойылады. Қойылған талаптардың дамуы жаңа тапсырмалардың түсініктілігіне, жүктеме көлемінің дұрыс берілуіне байланысты. Қимыл-әрекетті меңгеру, жүктеме көлемін өзгертуді дене тәрбиесі мұғалімі мектеп бағдарламасын, Президенттік сынақ нормативтерін басшылыққа ала отырып белгілейді.

Даралылық қағидасы. Даралылық қағидасы – дене тәрбиесі үрдісінде оқушылардың жеке ерекшеліктерін ескеру түрінде жүргізіледі. Даралылық қағидасы әр адамның дайындық деңгейіне, жыныс және жас ерекшеліктеріне байланысты. Жеке басының, психикасының ерекшеліктеріне, жүктемеге шыдамдылығына, сыртқы орта әсерін сезіну мүмкіншіліктеріне, жұмыс істеу стиліне байланысты.

Даралылық қағидасы дене тәрбиесі үрдісінде төмендегідей түрлерде қолданылады:

- топтық жұмыс арқылы. Бұл жағдайда жаттығушылар сыртқы бейне сипаттары бойынша бөлінеді (жыныс, жас ерекшеліктері, дене дайындығы т.с.с.). Бастапқы үйрету кезеңдерінде, негізгі жарыс жаттығуларының техникасын үйренгенде, жалпы денені дамытқанда топтық жұмыс істеу жолы өте тиімді:

- жекелей жұмыс істеу арқылы. Спорттық шеберлігі артуына байланысты жұмыстың топтық түрі жекелей жұмыс істеу түріне ауысады. Бұл жұмыс оқушылардың төмендегідей ерекшеліктерін ескеріп жұмыс істесе нәтижелі болады: сынақ және оның көрсеткіштеріне көңіл бөлінсе; оқу материалдарын меңгеру, жүктемелерге бейімделу мүмкіншіліктері ескерілсе; әр түрлі оқу әдістерін түсіну зеректігі ескерілсе (көрсету, түсіндіру, көрнекі құрал көрсету т.б.).

Даралылық қағидасы мынандай жұмыстар арқылы іске асырылады:

- жеке үй тапсырмалары арқылы;

- дене тәрбиесі сабағында берілетін әр түрлі тапсырмалар арқылы (жақындататын, дайындық, негізгі жаттығулар т.б.);

- түрлі спорттық құрал-жабдықтар арқылы.

Дене тәрбиесі тәжірибесінде қағидалар әрекеті бір-бірімен байланысты, біріге кездесіп отырады. Осындай жағдай педагогтерді әдістемелік қағидаларды кешенді пайдалануға мәжбүр етеді. Дене тәрбиесі сабақтарын, жаттығуларды жүргізу кезінде көрнекілік қолданылып, реттілік және біртіндеушілік қағидалары, оқушылардың зейінділігі мен жеке ерекшеліктері ескерілсе, сабақтар арасындағы жүйелілік сақталса, бағдарлама материалдарын жақсы меңгеруде, дене жүктемесін үзбей жоғары деңгейде ұстауда дене тәрбиесі мұғалімінің алдында көптеген мүмкіншіліктер ашылады.

4. ҮЙІРМЕ ЖҰМЫСТАРЫН ЖҮРГІЗУДЕ ҰЛТТЫҚ ОЙЫНДАРДЫҢ ТӘРБИЕЛІК МӘНІ

үйірме жұмыстарын ұлттық ойындар бойынша өткізсе, болашақ

Үйірме жұмыстарын жүргізуде ұлттық ойындардың тәрбиелік мәні өте зор.

Қазақтың белгілі ғалым ағартушылары А.Құнанбаев, Ш.Уәлиханов, Ы.Алтынсарин халық ойындарының балаларға білім берудегі тәрбиелік мәнін жоғары бағалап өткен ұрпақтың дәстүрі мен атын құрметтеп, адамдардың ойы мен іс-әрекетін танып түсінуде жастардың эстетикалық, адамгершілік ой талабының өсуіне оның атқаратын қызметін жоғары

бағаласа, М.Жұмабаев ұлттық ойындарды халық мәдениетінің бастау алар қайнар көзі, ойлау қабілетінің өсу қажеттілігі, тілдің, дене шынықтыру тәрбиесінің негізгі элементі деп тұжырымдайды. Ұлттық ойындар халық тәрбиесінің дәстүрлі табиғатының жалғасы. Ежелден дәстүрлі ойындарда халықтың өмір сүру әдісі, тұрмыс-тіршілік еңбегі, ұлттық дәстүрлері, батырлық-батылдық туралы түсінігі, адалдыққа, күштілікке ұмтылуы, шыдамдылық, т.б. құндылықтарға мән берілуі – халық данышпандығының белгісі. Е.Сағындықов өз еңбегінде: «Қазақтың ұлт ойындары тақырыпқа өте бай және әр алуан болады», - дей келіп, ұлт ойындарын негізінен үш салаға бөліп топтастырған. Кезінде ұлттық ойындарды зерттеген авторлар қатарында М.Тәнекеев, Б.Төтенаев, М.Балғымбаев, Ә.Бүркітбаев, т.б. есімдерін атауға болады [4].

Ойын баланың көңілін өсіріп, бойын сергітіп қана қоймай, оның өмір құбылыстары жайлы таным-түсінігіне де әсер етеді. Балалар ойын арқылы тез тіл табысып жақсы ұғысады, бірінен-бірі ептілікті үйренеді. Оның үстінде дене қимылы арқылы өзінің денсаулығын нығайтады. Халқымыз ойындарға тек балаларды алдандыру, ойнату әдісі деп қарамай, жас ерекшеліктеріне сай оларды көзқарасының, мінез-құлқының қалыптасу құралы деп ерекше бағалаған. Қазақтың көне жыр-дастандарында ұлттық ойындар балаларды тәрбиелеуде ерекше орын алғандығы айқын көрінеді. Ойындардың үйретуші мүмкіндіктері туралы бұрыннан белгілі.Көптеген белгілі педагогтар оқыту процесінде ойындарды қолдану тиімділігіне баса назар аударған. Ойында адамның, әсіресе баланың қасиеттері ерекше толық және кейде күтпеген жерден пайда болады. Ойын - эмоциялық және ақыл күштерінің қысымын талап ететін, ерекше ұйымдастырылған жұмыс. Ұлттық ойындарымыздың көбі балаларды денесінің дұрыс жетілуіне, күш-куатын молайтумен бірге шапшандыққа, дәлдікке дағдыландырады, ақыл-ойының толысуына есейіп өсуіне де пайдасын тигізеді. Үйірме, сабақ барысышда ұлттық ойындыпайдалануда оның танымдық, тәрбиелік маңызын да ескеру керек. Үйірме барысында спорттық ойындар «Қыз қуу», «Көкпар», «Соқыр теке», «Аударыспақ», «Арқан тарту», «Ақ сүйек», «Теңге алу», «Білектеу» жатады. Асық ойыны: «Алшы», «Асық ату», «Хан талапай». Ал «Тоғыз құмалақ» ойыны ойлануды қажет ететін математикалық ойлану жүйесіне арналған ойын түрі. Ұлттық ойындар адамгершілікке тәрбиелей отырып, жас өспірімдердің дене ақыл-ой жағынан да жетілуіне мүмкіншілік туғызады, балаларды ұжымдық бірлестікке, достық қарым-қатынасқа баулиды. «Арқан тарту» ойыны балаларды ұжымдыққа, көздеген мақсатқа жетуіне ықпал етеді. «Соқыр теке» ойыны тапқырлыққа, ептілікке, ойлануын шыдамдылыққа тәрбиелейді [5].

«Ақ сүйек» ойыны байқағыштыққа, батылдыққа, жүйріктікке баулиды. Сондай-ақ үйірме барысында «Аңшы мен қояндар», «Аң мен аңшы», тағы басқа қимылдық ойындарды пайдалану арқылы да бүлдіршіндерді байқампаздыққа, шапшаңдыққа тәрбиелеймін.

Мамандар қозғалмалы ойындарды төрт топқа бөледі:

1. Табиғи заттарды қолданып ойнайтын ойындар: асық, бестас, лек жалау, сиқырлы таяқ, бақай пісті, жылмаң т.б.;
2. Жануарлар бейнесін елестетіп ойнайтын ойындар: соқыр теке, түйе-түйе, ақ байпақ, көк сиыр және т.б.;
3. Мүліктік бұйымдарды қолданып ойнайтын ойындар: шалма, бөрік жасырмақ, түйілген шыт, тақия телпек, белбеу тастау, орамал тастау, т.б.
4. Құрал-жабдықсыз ойнайтын ойындар: айгөлек, ақсерек-көксерек, шымбике, мәлке тотай, тоқтышақ, шертпек, жасырынбақ, бұғынай, т.б.

XX ғасырдың басында өмір сүрген этнограф М.Гуннер қазақтың ұлттық ойындарын былайша жіктейді:

1. Жалпы ойындар;
2. Қарсыласу мен күресу сипатындағы ойындар;
3. Ашық алаңқайдағы ойындар;
4. Қыс мезгіліндегі ойындар;
5. Демалыс ойындары;
6. Ат үстіндегі ойындар;
7. Аттракциондық-көрініс ойындар.

Қазақтың ұлттық қозғалыс ойындарын спорттық ойындардан ажыратып, алғаш рет бөліп қараған ғалым М.Гуннер қазақ ойындарына топтамалық жіктеу жасай отырып, ұлттық ойындарды оқу үрдісінде пайдалануға ұсыныс жасайды.

Еліміздің егемендік алуы Қазақстандағы дене шынықтыру, ұлттық ойындар мәселесіне басқаша сын көзбен қарауды талап етеді. Осы орайда соңғы жылдары біздің қарастырып отырған ізденіс тьақырыбымызға орай бірнеше ғылыми еңбектер жарық көрді. Е.Мұхиддинов қазақтың ұлттық ойындарын дамыған қоғамдағы әлеуметтік-экономикалық құрылыммен байланысты қарастырады. Дене шынықтыру пәнінің теориялық дәлелдемесін қазақтың ұлттық ойындарының тәжірибелік жағымен біртұтас алып қарайды.

А.Құралбекұлы мен С.Әкімбайұлы [6] жалпы білім беретін қазақ мектептерінің дене шынықтыру жүйесінде қазақ этнопедагогикасы материалдарына, оның ішінде халық шығармашылығы мен ұлттық ойындарды тиімді пайдаланудың

ғылыми теориялық-әдістемелік негіздеріне сүйене отырып талдау жасаса, А.Айтпаеваның ғылыми еңбегінде орыс тілінде оқытатын мектептердің бастауыш сынып оқушыларын тәрбиелеу құралы ретінде қазақ халқының ойындарын пайдаланудың теориялық-әдістемелік негіздері жасалып, олардың тәрбиелік мүмкіндіктері айқындалған.

Қорыта келе ұлттық ойындарды көбірек қолданудың нәтижесінде балалардың ойын ойнап үйренуге деген қызығушылықтары арта түсті. Ұлттық ойындар арқылы баланың бойында адамгершілік қасиеттері мен іс-әрекетке деген қызығушылығы қалыптаса бастайды. Бұл өз кезегінде шығармашылық қызметтін күрделі нысандарына одан әрі өту үшін негіз құрады. Ұлттық ойын балаларды басқа адамдармен өзара қарым-қатынас жасау қабілетін дамытуға үлкен әсер етеді. Өз әрекеттерімен ойында түсіндіруге, оларды басқа балалардың әрекетімен келісе білуге үйренді. Ойын сабақ, үйірме кезінде балалардың танымдылық белсенділігін дамытуға көмектеседі. Балалар ұлттық ойындарды ойнау арқылы кеңістікті бағдарлауға үйрене отырып, ойынның мақсатын меңгереді.

Ойынды жеңіске жету үшін қара күшпен қатар әр топтың қозғалысындағы бірыңғайлық, ұйымшылдық қажет.

Қазан доп

Шеңбер сызылады да сәл ортасына қазанға ұқсас шұңқыр тұрады. Қазан шұңқыр мен шеңбердің арасы жарты метрдей болуы тиіс. Шеңберде тұрған балалардың қолында үлкендігі орташа жұмсақ доп болуы тиіс. Ал, бір бала қазанды қорғап оған допты түсірмеуге тырысады. Ал, шеңберде тұрған балалар қазанды дәлдеп допты қазанға дәл түсіруі керек. Қазанға доп көп түссе шеңберде тұрған балалар жеңіске жетеді! Солай ойын жалғаса береді.

Асық ойындары

Асық ойындары - қазақ халқының ұлттық ойындарының бірі. Ұлттық ойындары көбінесе әр халықтың әлеуметтік-экономикалық жағдайларына, шаруашылың мүмкіншіліктеріне байланысты қалыптасқан. Қазақ халқының ұлттық ойындарының көбі табиғи заттармен ойнауға негізделген. Шаруашылығы мал шаруашылығына негізделгендіктен қазақ халқының ұлт ойындары да осыған икемделеді. Әсіресе, қойды көп өсіргендіктен, балалар ойынының көбі қой асығымен байланысты болып келеді. Сондықтан асық ойындары ұлт ойындарының ішіндегі арыдан келе жатқан көнелерінің бірі болып табылады. Асық ойыны баланың жастайынан жүйке жүйелерін шыңдап, оларды дәлдікке, ұстамдылыққа, байсалдылыққа тәрбиелейді. Мұндай қасиеті болмаса, адамда төзімділік, шыдамдылық та болмайды. Ондай қасиеттері болмаса, адам ойында да, өмірде де көздеген мақсатынан шыға бермейді. Бұл ойынның еңбектеген баладан, еңкейген кәріге дейін ойнайтын түрлері болған. Біз солардың ел есінде сақталған үлгілерін келтіріп отырмыз. Ұлт ойындары осылайша атадан – балаға, үлкеннен – кішіге мұра болып жалғасып отырған. Асық ойыны күндіз де, түнде де ойналады.

Тақтаның жазу үлгісіндегі жалпы құрылысы төменд

егідей:

Отаулар	№9	№8	№7	№6	№5	№4	№3	№2	№1	
	9	9	9	9	9	9	9	9	9	Қостаушы қазаны (0)
	9	9	9	9	9	9	9	9	9	Бастаушы қазаны (0)
Отаулар	№1	№2	№3	№4	№5	№6	№7	№8	№9	

Берілген диаграммаларда бастаушының отаулары мен

Егер соңғ

ы құмалақ

Сол кезде тақтада төмендегідей жағдай қалыптасады.

отаулар	№9	№8	№7	№6	№5	№4	№3	№2	№1	
	9	9	9	–	10	10	10	10	10	(0)
	9	9	9	9	9	9	1	10	10	(10)
отаулар	№1	№2	№3	№4	№5	№6	№7	№8	№9	

2.Отаудағы жалғыз құмалақ кірші отауға жүргенде орны бос қалады.

қарайық.

Отаулар	№9	№8	№7	№6	№5	№4	№3	№2	№1	
	–	10	10	1	11	11	11	11	11	(0)
	10	10	10	10	10	10	2	11	1	(12)
Отаулар	№1	№2	№3	№4	№5	№	6№7	№8	№9	

Осы жағдайда 2 құмалақты

Отаулар	№9	№8	№7	№6	№5	№4	№3	№2	№1	
	1	11	1	1	11	11	11	11	11	(3)
	11	11	11	11	11	11	X	11	1	(12)
Отаулар	№1	№2	№3	№4	№5	№6	№7	№8	№9	

Ендігінің меншігіне

алады. Мысалы:

Отаулар	№9	№8	№7	№6	№5	№4	№3	№2	№1	
	1	1	1	X	1	–	–	–	–	(78)
	–	–	–	–	–	–	X	–	4	(76)
Отаулар	№1	№2	№3	№4	№5	№6	№7	№8	№9	

Осы тақтадағы жағдайда жбастаушыдан. Ол №9 отаудағы 4 1 құмалақпен жүріс жасайды. Сонда төмендегіше жағдай туындайды:

Отаулар	№9	№8	№7	№6	№5	№4	№3	№2	№1	
	1	1	1	X	1	–	1	3	–	(78)
	–	–	–	–	–	–	–	–	–	(76)
Отаулар	№1	№2	№3	№4	№5	№6	№7	№8	№9	

Енді қостаушы отауларындағы 8 құмалақты қазанына салып, ойынның

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. ҚР БжҒМ Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясын ұсынған 2017-2018 оқу жылына ҚР жалпы орта білім беретін ұйымдарда оқу процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы: Әдістемелік нұсқау хат. Астана. 21 сәуір 2017 ж., №5 хаттама. -362 б.

2. Қазақстан

10. Молдагаринов А. Казахские детские игры. Алма-Ата: Жалын, - 1987.
11. Төтенаев Б. Қазақтың ұлттық ойындары. Алматы, 1994.

12. Әбілова З. Ә. Этнопедагогика. – Алматы, 1997.
13. Жарықбаев Қ., Қалиев С. Қазақ тәлім-тәрбиесі. – Алматы, 1995.
14. Табылдиев Ә

“Келісемін”
Директордың тәрбие ісі
жөніндегі орынбасары
_____ С.С. Карасаева
«31» 08 2022 жыл

«Бекітемін»
Мектеп директоры
_____ А.С.Калиев
«31» 08 2022жыл

«Волейбол» үйірмесінің күнтізбелік тақырыптық жоспары

Дене шынықтыру пәні мұғалімі: Тағыберген Н.Т.

2022-2023 оқу жылы

Түсінік хат

Волейбол ойынының қозғалысы адам баласына аса пайдалы табиғи қозғалыс пен дене мүшелерінің қимылынан жүгіру, жүру, секіру, т.б. жаттығулардан тұрады. Бұл ойынды он жасар баладан бастап қай жаста болмасын ойнай береді. Сондықтан да, волейбол дене тәрбиесі пәні жаттығуларының бірі ретінде ең тиімді де ағзаға пайдалысы болып табылады. Ойын барысында нақты қозғалыс нәтижесінде ең бастысы адамның кординациясы қалыптасады. Қандай жаттығу болмасын, қозғалыс барысында нақтылы орындалады. Айталық, щабуылдау кезінде допты қарсыласының алаңға дәл түсіру, болмаса допты әріптесіне дәл бере білу, допты қарсыласының алаңына алдап тастау т.б. Демек адамның барлық қабілет-қасиетін қалыптастыратын ойынның бір түрі.

Бағдарлама 10-17 жас аралығындағы балаларға арналған. Оқыту мерзімі 2 жыл.

Бағдарламаның тиімділігі – уақыт талабымен сәйкес. Жеке тұлғаның қозғалыс кординатасын жетілдіру қиын мәселе болғандықтан, волейболды үйретудің құрылымы мен мазмұны ойын барысында жылдамдық пен нақты қозғалыты ныңайтуға бағытталған мінез қалыптастыруға тәрбиелейді. Сабақтан тыс білім беру жүйесінде волейболды үйрету жүйесі оқушылардың жеке қабілеттіліктерін айқындап, жетілдіре отырып, оның әр түрлі қимылдары мен жылдамдықтары түрлі қарқында дамуына бағытталады

Бағдарламаның ерекшелігі оқушыларды топтастыру арқылы ұжымдық білім беруге бағытталғандығында. Ол бағдарламаға енгізілген негізгі екі бағыт алады. Алдымен әр волейбол ойнаушының тұлғалық ерекшеліктерін ескере отырып тәрбиелеуде, екіншіден әр тәрбиеленушінің өмірге көзқарасы, жағдаяттарды шеше білуі есепке алынады. Баланың жеке қасиеттерін табиғи, физикалық және психологиялық қасиеттерін білуді талап етеді.

Бағдарламаның жаңалығы

Оқушы ойын үрдісі кезінде жоғары эмоциялы үлкен қуанышқа бөленіп, қанағат алады. Де не тәрбиесі жүйесінде волейбол ойынының маңызы зор Зерттеу әдісін қолдануында (волейболдың шығу тарихы туралы рефераттар мен баяндамалар жазуында), мектептің материалдық жағдайын ескере отырып оқу-тақырыптық жоспарын құру.

Бағдарламаның мақсаты : Денсаулығы мықты, ұжымла ұйымдастыру қабілеті жоғары, жауапкершілігі мол, нақты қозғалыс кординациясы қалыптасқан, жылдам, өз бетінше шешім қабылдай алатын жеке тұлға жетілдіруге жағдай жасау.

Бағдарламаның міндеттері:

Білім беру:

· Волейболдың шығу тарихымен таныстыру;

· Ойын ережелерін үйрету;

· Оқушыларға волейбол ойыны туралы теориялық білім беру, сайыстар өткізу ережелерімен таныстыру.

Жетілдіру:

· Тұлғаның жылдамдық қозғалысын, есте сақтауын, орнықтылығын және басқа да жағымды қасиеттерін жетілдіру;

· Төзімділігін, өз өзіне және қарсыласына сынмен қарауын;

· Топтық жұмысты ұйымдастыру және сыныпта ынтымақтастық атмосферасын құруды, оны іс жүзінде қолдануды жетілдіру.

Тәрбиелік:

· Айналасына ұқыптылықпен қарау, жеке қасиеттерін жетілдіруге ұмтылдыру;

· Топта ұйымшылдыққа және өзін өзі тәртіпке салуға тәрбиелеу;

· Еріктілік қасиеттерін жетілдіруге және өзін өзі бағалай білуге.

Бұл бағдарламаны игеру барысында оқушылардың пәнді игеруімен қатар ұжымда жұмыстана білуі қалыптасады.

Оқушылардың пәндік құзырлылығы:
1. Техникалық, оқушылардың
· Жаттығу ойындарында, мектепішілік, аудандық волейбол сайыстарына қатысуында;
· Ойын барысында волейбол ережелері мен стратегиялары қалыптасатын іс әрекеттері.
2. Интеллектуалдық, оқушылардың
· Ойынға сараптама жасауымен;
· Арнайы әдебиеттерді оқуымен;
· Үздік ойыншылардың ойындарын қарап талдауымен қалыптасатын іс әрекеттері.
Апталық жүктеме бірінші жылы аптасына 1 сағаттан /34 сағат.
Оқу тобында 10-15 оқушы болады.

Волейбол ойынының қозғалысы адам баласына аса пайдалы табиғи қозғалыс пен дене мүшелерінің қимылынан жүгіру, жүру, секіру, т.б. жаттығулардан тұрады. Бұл ойынды он жасар баладан бастап қай жаста болмасын ойнай береді. Сондықтан да, волейбол дене тәрбиесі пәні жаттығуларының бірі ретінде ең тиімді де ағзаға пайдалысы болып табылады. Ойын барысында нақты қозғалыс нәтижесінде ең бастысы адамның кординациясы қалыптасады. Қандай жаттығу болмасын, қозғалыс барысында нақтылы орындалады. Айталық, щабуылдау кезінде допты қарсыласының алаңға дәл түсіру, болмаса допты әріптесіне дәл бере білу, допты қарсыласының алаңына алдап тастау т.б. Демек адамның барлық қабілет-қасиетін қалыптастыратын ойынның бір түрі.

Бағдарлама 10-17 жас аралығындағы балаларға арналған.
Бағдарламаның тиімділігі – уақыт талабымен сәйкес. Жеке тұлғаның қозғалыс кординатасын жетілдіру қиын мәселе болғандықтан, волейболды үйретудің құрылымы мен мазмұны ойын барысында жылдамдық пен нақты қозғалыты ныңайтуға бағытталған мінез қалыптастыруға тәрбиелейді. Сабақтан тыс білім беру жүйесінде волейболды үйрету жүйесі оқушылардың жеке қабілеттіліктерін айқындап, жетілдіре отырып, оның әр түрлі қимылдары мен жылдамдықтары түрлі қарқында дамуына бағытталады

Бағдарламаның ерекшелігі оқушыларды топтастыру арқылы ұжымдық білім беруге бағытталғандығында. Ол бағдарламаға енгізілген негізгі екі бағыт алады. Алдымен әр волейбол ойнаушының тұлғалық ерекшеліктерін ескере отырып тәрбиелеуде, екіншіден әр тәрбиеленушінің өмірге көзқарасы, жағдаяттарды шеше білуі есепке алынады. Баланың жеке қасиеттерін табиғи, физикалық және психологиялық қасиеттерін білуді талап етеді.

Бағдарламаныңжаңалығы: Оқушы ойын үрдісі кезінде жоғары эмоциялы үлкен қуан ышқа бөленіп,қанағат алады. Дене тәрбиесі жүйесінде волейбол ойынының маңызы зор Зе рттеу әдісін қолдануында (волейболдың шығу тарихы туралы рефераттар мен баяндамалар жазуында), мектептің материалдық жағдайын ескере отырып оқу-тақырыптық жоспарын құру.

Бағдарламаның мақсаты : Денсаулығы мықты, ұжымла ұйымдастыру қабілеті жоғары, жауапкершілігі мол, нақты қозғалыс кординациясы қалыптасқан, жылдам, өз бетінше шешім қабылдай алатын жеке тұлға жетілдіруге жағдай жасау.
Бағдарламаның міндеттері:
Білім беру:
· Волейболдың шығу тарихымен таныстыру;

· Ойын ережелерін үйрету;
· Оқушыларға волейбол ойыны туралы теориялық білім беру, сайыстар өткізу ережелерімен таныстыру.
Жетілдіру:
· Тұлғаның жылдамдық қозғалысын, есте сақтауын, орнықтылығын және басқа да жағымды қасиеттерін жетілдіру;
· Төзімділігін, өз өзіне және қарсыласына сынмен қарауын;
· Топтық жұмысты ұйымдастыру және сыныпта ынтымақтастық атмосферасын құруды, оны іс жүзінде қолдануды жетілдіру.

Тәрбиелік:
· Айналасына ұқыптылықпен қарау, жеке қасиеттерін жетілдіруге ұмтылдыру;
·
Топта ұйымшылдыққа және өзін өзі тәртіпке салуға тәрбиелеу;
· Еріктілік қасиеттерін жетілдіруге және өзін өзі бағалай білуге.
Бұл бағдарламаны игеру барысында оқушылардың пәнді игеруімен қатар ұжымда жұмыстана білуі қалыптасады.

Оқушылардың пәндік құзырлылығы:
1. *Техникалық,* оқушылардың
· Жаттығу ойындарында, мектепішілік, аудандық волейбол сайыстарына қатысуында;
· Ойын барысында волейбол ережелері мен стратегиялары қалыптасатын іс әрекеттері.
2. *Интеллектуалдық,* оқушылардың
· Ойынға сараптама жасауымен;
· Арнайы әдебиеттерді оқуымен;
· Үздік ойыншылардың ойындарын қарап талдауымен қалыптасатын іс әрекеттері.

Оқу тобында 10-15 оқушы болады.

Оқыту бағдарламасы

Оқушылардың білім біліктілігіне қойылатын талаптар.

Бірінші жылды аяқтағаннан кейін оқушы білу керек:
· волейбол ойнау ережесін;
· ойнаушының құқы мен міндеттерін;
· волейболдың шығу тарихын:
· ойын тактикасы туралы негізгі түсінік.
Орындай білуі керек:
· алған білімдерін практикада қолдана білу;
· назарларын, ойларын шоғырландырып, уақытты үнемдеу;
· волейболды құштарлықпен ойнау.

«Волейбол» үйірмесінің күнтізбелік тақырыптық жоспары
Аптасына- 4 сағат, барлығы 144 сағат.
Сыныбы: 9-11

	Өтілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Өтілетін мерзімі
1	Техника қауіпсіздік ережесі	2 сағ	06.09.22
2	Техника қауіпсіздік ережесі	2 сағ	08.09.22
3	Волейбол ойынының тарихы	2 сағ	13.09.22
4	Волейбол ойынының тарихы	2 сағ	15.09.22
5	Ойынның негізгі ережелері	2 сағ	20.09.22
6	Ойынның негізгі ережелері	2 сағ	22.09.22
7	Ойын алаңында тұру	2 сағ	27.09.22
8	Ойын алаңында тұру	2 сағ	29.09.22
9	Ойын алаңында орын ауыстыру	2 сағ	31.09.22
10	Ойын алаңында орын ауыстыру	2 сағ	04.10.22
11	Тіркемелі адым	2 сағ	06.10.22
12	Тіркемелі адым	2 сағ	11.10.22
13	Қосарланған адым	2 сағ	13.10.22
14	Қосарланған адым	2 сағ	18.10.22
15	Жүгіру	2 сағ	20.10.22
16	Жүгіру	2 сағ	25.10.22
17	Секіру	2 сағ	27.10.22
18	Секіру	2 сағ	01.11.22
19	Орынды кенет өзгерту	2 сағ	03.11.22
20	Орынды кенет өзгерту	2 сағ	08..11.22
21	Құлау	2 сағ	10.11.22
22	Құлау	2 сағ	15.11.22
23	Ықшамдалған ережемен волейбол ойнау	2 сағ	17.11.22
24	Ықшамдалған ережемен волейбол ойнау	2 сағ	22.11.22
25	Допты жоғарыдан беру	2 сағ	24.11.22
26	Допты жоғарыдан беру	2 сағ	29.11.22
27	Допты төменнен беру	2 сағ	06.12.22
28	Допты төменнен беру	2 сағ	08.12.22
29	Допты жоғарыдан екі қолмен қабылдау	2 сағ	13.12.22
30	Допты жоғарыдан екі қолмен қабылдау	2 сағ	20.12.22
31	Допты екі қолмен төмен қабылдау	2 сағ	22.12.22
32	Допты екі қолмен төмен қабылдау	2 сағ	27.12.22
33	Шапшан жүгіріп жаттығу.	2 сағ	29.12.22
34	Шапшан жүгіріп жаттығу.	2 сағ	03.01.23
35	Биікке секіріп жаттығу.	2 сағ	05.01.23
36	Биікке секіріп жаттығу.	2 сағ	10.01.23
37	Ойынның техникасы.	2 сағ	12.01.23
38	Ойыншының тұрысы.	2 сағ	17.01.23
39	Допты ойынға төменнен тік қосу.	2 сағ	19.01.23
40	Допты ойынға төменнен бір жақ жаннан қосу.	2 сағ	24.01.23

41	Допты жоғарыдан тура ойынға қосу.	2 сағ	26.01.23
42	Допты жоғарыдан бір жақ жаннан ойынға қосу.	2 сағ	31.01.23
43	Допты айналып ұшатын етіп ойынға қосу.	2 сағ	02.02.23
44	Допты айналдырмай ойынға қосу.	2 сағ	07.02.23
45	Допты беру түрлері.	2 сағ	09.02.23
46	Допты төменнен көтеріп әріптесіне беру.	2 сағ	14.02.23
47	Допты жоғарыдан беру.	2 сағ	16.02.23
48	Допты төменнен бір қолмен қабылдап алу.	2 сағ	21.02.23
49	Допты құлап бара жатып қабылау.	2 сағ	23.02.23
50	Допты екі қолмен жоғарыдан саусақтармен қабылдау.	2 сағ	28.02.23
51	Допты жоғарыдан бір қолдың жұдырығымен қабылдау.	2 сағ	02.03.23
52	Шабуылдап соғудың түрлері.	2 сағ	07.03.23
53	Тура шабуылдап соғу.	2 сағ	14.03.23
54	Бір жақ бүйірмен шабуылдап соғу.	2 сағ	16.03.23
55	Қол мен аяқ бұлшық еттеріне арналған жаттығулар.	2 сағ	21.03.23
56	Тосқауыл қоюға арналған жаттығулар.	2 сағ	23.03.23
57	Жеке дара тосқауыл қою.	2 сағ	28.03.23
58	Допты жоғарыдан беру	2 сағ	30.03.23
59	Допты жоғарыдан беру	2 сағ	04.04.23
60	Допты жоғарыдан беру	2 сағ	06.04.23
61	Ықшамдалған ережемен волейбол ойнау	2 сағ	11.04.23
62	Ықшамдалған ережемен волейбол ойнау	2 сағ	13.04.23
63	3 тен 4ке ауысып шабуылдау.	2 сағ	18.04.23
64	3 тен 4ке ауысып шабуылдау.	2 сағ	20.04.23
65	3тен 6ға ауысып шабуылдау.	2 сағ	25.04.23
66	3тен 6ға ауысып шабуылдау.	2 сағ	27.04.23
67	3тен 2ге ауысып шабуылдау.	2 сағ	02.05.23
68	3тен 2ге ауысып шабуылдау.	2 сағ	04.05.23
69	2ден 4ке ауысып шабуылдау.	2 сағ	11.05.23
70	2ден 4ке ауысып шабуылдау.	2 сағ	16.05.23
71	5тен 3ке ауысып шабуылшыға доп көтеру.	2 сағ	18.05.23
72	5тен 3ке ауысып шабуылшыға доп көтеру.	2 сағ	23.05.23

Табантал орта мектебі» КММ «Волейбол» үйірмесіне қатысушылар тізімі

№	Аты-жөні	Сыныбы
1	Андакулова Айсана	9
2	Акмолдиева Актоты	9
3	Молдағалиев Тамирлан	9
4	Жәнібек Мирас	9
5	Савенько Айгерим	9
6	Тлеукулов Темірлан	9
7	Сагынганов Талап	9
8	Бақыт Нұрхан	10
9	Онбаев Махамбет	10
10	Бурамбаева Мерей	10
11	Қартбаева Медина	11
12	Аманова Мархабат	11
13	Ерманов Жігер	11
14	Тағыберген Нұрай	11
15	Уракова Фарида	11

“Келісемін”
Директордың тәрбие ісі
жөніндегі орынбасары
_____ С.С. Карасаева
«_31_» _08_ 2022 жыл

«Бекітемін»
Мектеп директоры
_____ А.С.Калиев
«_31_» _08_ 2022жыл

«Үстел теннисі» үйірмесінің күнтізбелік тақырыптық жоспары

Дене шынықтыру пәні мұғалімі: Тағыберген Н.Т.

2022-2023 оқу жылы

ТҮСІНІК ХАТ

«Дене шынықтыру» пән ретінде жалпы білім беретін мектепте маңызды рөл атқарады, оқушыныға жалпы адамзаттық мәдениет саласында өзін-өзі белсенді шығармашылық көрсетуге дайын тұлға ретінде қалыптасуына ықпал етеді.

Үстел теннисі адамды организмге тек қана биік талаптарды көрсетеді. Әр түрлі тізбектегі ойындары және байланыс, әртүрлі интервалдармен уақытында жаттығуларды кезектеседі, қарқын және ұзақтық бойынша бірдей емес.

Мақсаты:

Үстел теннисі бұл дене тәрбиесінің құралы денсаулықтың жан-жақты дене құрылысының өсіп-жетілуі және күшейтуіне мүмкіндік туғызады. теннис ойнау қол-көз координациясын жақсартады, ойлау шапшаңдығын арттырады, ұжым бірлігін арттырады, Оқушылардың қимыл-қозғалыс әрекетін қалыптастырып, дамыту.Оқушыларды ептілікке,шапшаңдыққа тәрбиелеу.

Міндеті:

-үстел теннис ойыны денсаулықты нығайту ,ағзаның қызметтік мүмкіндіктерін арттыру және негізгі физикалық қасиеттін дамыту.

- үстел теннис ойының дамыту және сауықтыру бағытындағы дене жаттығулары базалық спорт түрлерінің іс- қимыл әдістерімен техникасы арқылы қимыл тәжірибені байыту, қимыл қозғалыс мәдениетін қалыптастыру.

-денешынықтыру және спорт жайлы .олардың тарихы туралы қазіргі дамуы және салауатты өмір салтты жайлы білімдерді игеру.

-тұлғаны оң қасиетке тәрбиелеу ,оқужәне жарыс әрекеттерінде ұжымдық әрекеттестік пен ынтымақтастық межелерін сақтау

Күтілетін нәтиже:

- Оқушылардың қимыл дағдыларын қалыптастырады.

- Теориялық білімдері артады.

- Оқушылардың төзімділігі, шапшаңдығы, ептілігі дамиды.

- Денсаулықты нығайту және шынықтыру, дененің дұрыс өсіп жетілуі және ағзаның жұмыс қабілеті артады.

Кіріспе

Үстел теннисі «дене тәрбиесі» пәнінде оқушылардың білім жүйесінде өте кең тараған ойын. Бұл үстел теннисінің спорттық және қозғалыс ойындары ретінде аса көп материалдық шығынды және спорттық жарыстарда, жаттығуларда аса көп орынды талап етпейді. Сонымен бірге ойын кезінде жоғары қозғалыс белсенділігі мен ерекшелене отырып оқушылардың бойына жылдамдық, ептілік, қимылды басқарушылық, зейінділігін арттыру , әрекет жасау, көзбен мөлшерлеу, ойлау сияқты қабілеттіліктерін қалыптастырады.

Үстел теннисі өте қызықты, жан жақты, әр жастағы адамдар үшін қол жетерлік ойын. Ол өте құмарлы және назданбайды Қимыл қозғалыстың тездігі, шабуылдардың шапшаңдығымен, техникалық қиыстырулардың кенеттілігімен оқиғалардың әсерлілігімен өзіне қатты қызықтырады. Қимыл қозғалыс, дағдылардың әр түрлілігімен, түрлі үйлестік пен күшейте түсуімен, барлық физикалық сапалардың дамуына жағдай жасайды.Ойын кезінде ойыншы жалынды, жігерлі күшпен бірге дене қозғалыына қосымша күш береді. Оқушылар ойынның жаңа элементтері мен ойын тактикасын меңгеріп, ойынның негізгі ережелерімен танысуы қажет. Үстел теннисімен шұғылдану оқушылардың физикалық дамуына, пәнмен, күн тәртібімен, гигиена және өз өзін бақылауымен танысуға бағытталуы тиіс.

Үстел теннисінің даму тарихы.

Үстел теннисі – бұл спорттық ойын. Басқалары көп ойланатындай ойынмен жұмыс арасында сондай үлкен айырмашылық жоқ. Жақсы ойын жақсы жұмысқа ұқсайды, жаман – жаман жұмысқа деп, осылай педагог Анатолий Семенович Макаренко айтқан.

Ертеректе үстел теннис ойынын пинг – понг деп атаған. Бұл сөз қалайда болсын аударылмайды, бұл доппен соққы жасау кезіндегі қарапайым дыбыс белгісі.ол оңнан солға, солдан оңға ұшады, анда – мұнда пинг – понг.

Қазіргі теннис шеберлері денгейінде доп сондай көп ұшпайды. Жылдам соққы – бәрі бітті. Сондықтан бұл атау жойылған.

Сондай-ақ сіз үстел теннесі қайдан шықты деп сұрақ қоя аласыз.теннис сөзінің тура шыққан жері белгіленбеген, бірақ грек сөзінің лента дегеніне болжайды.осы арқылы доп бір ойыншйдан басқысына соққы жасалып отырған.

Үстел теннисінің дамуы туралы ақпараттар қарама – қайшы. Кейбіреулері Азияда яғни Жапония немесе Қытайда пайда болған деседі. Европадан шыққан деген туралыда мәлімет бар.

XIX ғасырда үстел теннисі Россияда пайда болды. Ойынның бірінші ережелері Англиядан шыққан, бір партия ойыны 21 ұпайға емес қазіргідей, ол 30 ұпайға дейін жалғасқан. Киім түрлері мынадай-әйелдерде ұзын көйлекпен, ерлер ұзын смокинг киген.

Ақырындап ракетканың формасы өзгере бастады. Ол жұқа тақтайдан жасалды(бұған дейін ракеткалар сымдармен болған), ұстайтын жерлері

қысқартылды, жаңа материалдармен үстіңгі жақтарын жабыстырды – былғары, велфр, пергамент және т.б.
Үстел теннисінің бірінші ресми кездесуі 1900 жылы өткізілді. Ал 1901 жылы ресми турнир Индияда болып өтті. Оны бірінші халықаралық жарыс деп санауға болады.осы турнирде жеңіске Индиялық спортшы Нандо жеңіске жетті. Англиядан ойын Австрия-Венгрияға, одан Германия Чехословакияға жетті. Үстел теннисінің жылдам таралуынан міндетті түрде халықаралық ұйым құруға және бірдей ойын ережесіншығаруға әкелді.1926 жылы Берлинде халықаралық федерация пайда болды. Айвор Мантегю көрнекті ағылшын әдебиетшісі, қоғам қайраткері ИТТФ төрағасы болып сайланды. ИТТФ бірінші конгресі және әлем чемпионаты 1927 жылы желтоқсанда болды. Жарыс жекелей ерлер және әйелдер, жұптасып ерлердің және араласқан түрде өтті.
1928 жылы жарыстарда әйелдер жұптасып ойынға қатыса бастады. Содан бастап әлем чемпионаты өткізіліп отырды, 1940 – 1946 ж.ж санамағанда. Әлемнің бес дүркін чемпионы (1930-1935 ж.ж) ағылшындық Виктор Барна ойынның техникасына және тактикасына көп еңбегін сіңірді. Көрермендердің жарысқа деген қызығушылығы арта түсті.
1935 жылы Лондондағы әлем чемпионатында ойынды күніне 10000 мың адам тамашалап отырған. 1936 жылы ИТТФ конгресі «пинг-понг» атауының орнына үстел теннисі деген шешім қабылдады. Ұпайды ұтып алу үшін көп уақыт жұмсалған. Мысалға әлем біріншілігінде Эрлих (Франция) және Панет (Румыния) 2 сағат 10 мин 1:0 есебіне ғана жеткен.
1934 жылы Хаге Науэром (Франция) жәнеХолдгебером(Румыния) арасындағы кездесу 8 сағатқа созылған. Бұл үстел теннисі тарихындағы ең ұзаққа созылған кездесу.
Сондықтан да қандай бір шешім қолдану керек болды, 1936ж. 1 сағат көлемінде шектелді, бірақ чемпион белгілі болған жоқ. Ойын ережесіндегі басты өзгерісті ол тордың төмендетілгенін санауға болады (17 ден 15,25 см дейін), үстелдің белгілі бір биіктікте құрылды – 76 см№ Сондай-ақ доппен подача беру кезінде айналдыруға болмайтын. Осы барлық өзгерістер айтарлықтай тигізуде мүмкіншілік әкелді.
Жаңа жоспардағы И.Андчодис, Вичноновский (Чехия), ортақ күшке жұптасып солдан және оң жақтан шабуыл жасай алатын ойыншылар шықты.
1952 жылы Бомбейдегі әлем біріншілігінде, үстел үсті теннисінің жаңа дәуірі басталды. Бұл жапон спортсмендерінің халықаралық аренаға шығумен байланысты. Олар допты беруді өте жақсы меңгерді, 4 ұпайдан 10 ұпайға дейін ұтып отырды. Екінші дене дайындығының жоғары болды. Әлем чемпионы саты болды, олар барлық төрт разрядта бірінші орынды иеленді.
1954 жылдан 1957 жылға дейін Румын спортшылары жапон теннисшілеріне айтарлықтай қарсылық көрсеті.
Ресейге ойын 1860 ж. келді, біршама уақыт Москва және Петербургтың жеке үйлерінде ойынға қызықты, одан ойынға қызығушылық жоғалды. Жаңа ғасырдың 20 жылдары, яғни 1927-1929жж. Көтерілу басталды. Қалалық, халықаралық жарыстар өткізіле басталды. Ойын залдар жетіспеді, ашық жерде

ойнау қиын болды. Ұлы Отан соғысынан кейін 1946ж. Москвада бірінші халықаралық ойын өтті Москва-Ужгород.
‡стел теннисі Литва, Латвия, Эстония,Молдовияда с‰йікті ойынґа айнала бастады. 1948 жылы КСРО – да б±л ойын «стол теннисі» деп атала бастады, 1949 жылы б‰кілодаќ бірлестігі «спорт шебері» атаґын беруді ќарастырды.
1951 жылы алґаш рет КСРО елдер арасында чемпионат µткізілді. Ерлер арасында Акопян(Армения), ал єйелдерде А.Митова (Эстония)чемпиондыќ атаќќаие болды.
1957 жылы кењес одаґыныњ теннисшілері єлемдік аренада бірінші жетістіктеріне жетті. Халыќаралыќ турнирде Югославия жєне Болгария командаларыныњ ќатысуымен КСРО – ныњ «Ленсталь» командасы бірінші орынды жењіп алды. 1958 жылы алґаш рет Европа біріншілігіне ќатысты

1. **Үстел теннисін ойнау қол-көз координациясын жақсартады,** ақыл-ойды сергітеді, концентрация мен тактикалық стратегияны дамытады. Бұл дегеніміз күні бойы компьютер алдында отыратын кеңсе қызметкерлері үшін таптырмас спорт деген сөз. Мәселен, компьютер алдында көп отыратын адамдар көзге арналған гимнастика жасауды әдетке айналдырғаны абзал. Ал үстел теннисін ойнағанда шапшаң қозғалған допты көру үшін көз қарашықтары еріксіз қозғалатыны айтпаса да түсінікті. Ал мұнымыз, өз кезегінде, көздеріміз үшін керемет гимнастика.

2. Ойлау шапшаңдығын арттырады. Үстел теннисін «high-speed chess» – «аса шапшаң шахмат» деп бекерден бекер атамаса керек. Бұл спортта допты неғұрлым қатты жылдамдықпен соғу, айналдыра шиіру, үстелге дәл түсіру және қарсыластың соққысына шапшаң бейімделіп, шебер қайтара білу төтенше маңызды. Бұның бәрі тез ойлау мен тез шешім қабылдауды қажет етеді.

3. Рефлекстерді дамытады, яғни дене қозғалысы шапшаңдығын арттырады. Себебі ойынның сипаты шапшаң ырғақты, қысқа қашықтықты болғандықтан ірі әрі ұсақ бұлшық еттердің қозғалысы жақсарады.

4. Буындарға аса пайдалы. Тізеңіз ауырады ма, арқаңыз тырыса ма, жауырыныңыз сыздай ма? Онда үстел теннисін ойнаңыз. Ол Сіздің денеңізді лезде сергітіп, буындырыңызға аса ауыртпалық түсірместен-ақ, оларды шыңдай түседі.

5. Калорияларды жағып, сымдай тартылып жүрудің керемет жолы. Салмағы 69 килограмды құрайтын адам 1 сағат теннис ойнаса, 272 калорияны оңай жағып жібереді екен**.**

6. Мидың саулығын сақтайды. Альцгеймер Уикли (Alzheimer’s Weekly) ақпараты бойынша үстел теннисін ойнағаннан мотор дағдылары мен сана сергектігінің шыңдалуы анық байқалған. Жапонияда өткізілген клиникалық зерттеулер нәтижесіне сәйкес үстел теннисін ойнау миға қан ағымын айтарлықтай арттырады екен, тіпті алжудан да сақтауы ықтимал екен.

7. Мидың түрлі бөліктерінің жұмысын ынталандырады. Қарсыластың соққысын қайтарғанда, ойыншы ми қабығының префронтальды

(маңдайға үсті) бөлігін қолданады екен, өз кезегінде, мидың бұл бөлігі стратегиялық жоспарлауға жауапты. Ойынның физикалық белсенділікті қажет ететін ширақ қозғалыстары мидың гиппотоламус деп аталатын бөлігін ынталандырады екен, мидың бұл бөлігі ұзақ мерзімді фактілер мен оқиғаларды қалыптастыруға және сақтауға жауапты**.**

Ойын ережесі:

1. Беру деп – ойынғак допты қосқанды айтамыз. Допқа ракеткамен соққы жасағаннан кейін, үстелден доп секіру керек те, берушінің жағынан, одан сетканың үстімен тимей қарсыласының жағының столға түсу керек.
2. Допты беру кезінде ракетка және доп үстел сызығының артқа жағында болу керек.

Беру басталады – алақандағы допты жоғары қарай лақтырып, одан бірден ракеткамен соққы кетеді. Соққы міндетті түрде төмен түскен кезде ғана орындалады. Негізгі беру допқа ракеткамен соққы орындауда саналады.

Беру кате болып саналады, егерде:

- Доп бірден берілсе.
- Доп лақтырылған жоқ немесе дұрыс лақтырылмаса.
- Беруші түсіріп алса, немесе допты ұстап қалса, беру үшін лақтыруда, допқа соққы жасау кезінде тигізе алмаса.
- Берілген доп қарсыласының жағына жетпесе.

3. Беру қайтан беріледі, егер – допты қабылдаушы берудеменің соққы жасағанға дейін, ол дайын емеспін деп ескертсе.

- Допты қабылдауға дайын болу
- Үстелден жарты метрдей қашықтықта тұру;
- Доптың бағытына қарай қозғалу;
- Бастапқы бағытқа оралу;
- 2,3,4, пункттерін ойынның соңына дейін қайталау.

Ойын мақсаты ережеге сәйкес допты ракеткамен қағысу . Ойын 2 ойыншыдан тұрады немесе екі ойыншыдан құралатын екі командамен жүргізуге болады, баскетболдан айырмашылығы осында. Регби ойынынан айырмашылығы арнайы жасақталған бөлмеде кем дегенде 7,7 және 4,5 м аралығында аумақта ойын жүргізуге болады.

Ойынға қатысушы алғашқы болып допты ракткамен қарсыласына қағу арқылы басталады (бірінші болып қағу жеребиемен анықталады) Содан кейін ракткамен жасалған соққы, допты секіртіп арнайы жасалған ортадағы сеткага тимей қарсыластың жағына тиіп барып түсу қажет.

Ойын барысында ойынға қатысушылар столдың шеткі тұсындағы сызықтан кейін тұрып ракеткамен допты қағысу керек. Әрбір жеңіліс қарсыласындағы ойыншыға ұпай алып келеді. (немесе командаға). 2001 жылы бекітілген халықаралық ереже бойынша әрбір ойын 11 ұпайдан тұрады, бірақ та 21 ұпайдан тұратын ойын үлгісі кәсіптік тұрғыда (танымал) қолданысқа ие. Матч тақ саннан құралған ойыннан тұрады, (негізі 5 немесе 7) биллярд ойыны іспеттес.

Үстел теннисі ойынындағы қауіпсіздік ережелері:

1 . Мұғалімнің рұқсатынсыз залға кіруге болмайды;

2. Теннис үстелінің жанына отыруға болмайды;

3. Ойыншылардың ойын кезінде біріне – бірі ракетка сілтеп, дөрекі қылық жасауға жол берілмейді;

4.Жаттығуларды орындауды ұйымдастыру барысында қойылатын бірыңғай талаптарды дәл орындау керек.

«Үстел теннисі» үйірмесінің күнтізбелік тақырып
ық жоспары
3-4-сынып
Аптасына-3 сағат, барлығы 108-сағат.

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
1	Үстел теннисінің қауіпсіздік ережесі	2 сағ	07.09.22
2	Үстел теннисінің қауіпсіздік ережесі	1 сағ	08.09.22
3	Теннис құрал-жабдықтарымен таныстыру	2 сағ	14.09.22
4	Ойыншының бастапқы қалпы	1 сағ	15.09.22
5	Ойыншының тұрысы ойыншының қозғалу әдіс-тәсілі	2 сағ	21.09.22
6	Ойыншының тұрысы ойыншының қозғалу әдіс-тәсілі	1 сағ	22.09.22
7	Ракетканы ұстау әдіс-тәсілі	2 сағ	28.09.22
8	Ракетканы ұстау әдіс-тәсілі	1 сағ	29.09.22
9	Теннис добын ойынға қосу тәсілі (подача)	2 сағ	05.10.22
10	Теннис добын ойынға қосу тәсілі (подача)	1 сағ	06.10.22
11	Оң жақ қанаттан подача беру	2 сағ	12.10.22
12	Сол жақ қанаттан подача беру	1 сағ	13.10.22
13	Допты қабылдау әдісі	2 сағ	19.10.22
14	Допты оң және сол жақтан қабылдау әдісі	1 сағ	20.10.22
15	Допты оң және сол жақтан қабылдау әдісі	2 сағ	26.10.22
16	Шарикты ойынға қосу	1 сағ	27.10.22
17	Ракетканы қолға дұрыс ұстау	2 сағ	02.11.22
18	Оңға және солға қозғалу	1 сағ	03.11.22
19	Оңға және солға қозғалу	2 сағ	09.11.22
20	Шарикты сол жақтан қағу	1 сағ	10.11.22
21	Шарикты оң жақтан қағу	2 сағ	16.11.22
22	Шарикты дұрыс, тез соғу	1 сағ	17.11.22
23	Шарикты дұрыс, тез соғу	2 сағ	23.11.22
24	Шарикты беру тәртібін білу	1 сағ	24.11.22
25	Шарикты беру тәртібін білу	2 сағ	30.11.22
26	Шарикты алу тәртібін білу	1 сағ	07.12.22

27	Шарикты алу тәртібін білу	2 сағ	08.12.22
28	Өзіңе ұпай жинау тәсілі	1 сағ	14.12.22
29	Өзіңе ұпай жинау тәсілі	2 сағ	15.12.22
30	Қарсыласын ұту	1 сағ	21.12.22
31	Сол жақ қанаттан ойнау тәсілі	2 сағ	22.12.22
32	Қарсыласын ұту	1 сағ	28.12.22
33	Сол жақ қанаттан ойнау тәсілі	2 сағ	29.12.22
34	Кисс арқылы допты айналдыру тәсілі	1 сағ	04.01.23
35	Кисс арқылы допты айналдыру тәсілі	2 сағ	05.01.23
36	Кисс арқылы допты айналдыру тәсілі	1 сағ	11.01.23
37	Кисс арқылы допты айналдыру тәсілі	2 сағ	12.01.23
38	Допты қолдың сырт жағымен қабылдай соғу	1 сағ	18.01.23
39	Допты қолдың сырт жағымен қабылдай соғу	2 сағ	19.01.23
40	Допты қолдың сырт жағымен қабылдай соғу	1 сағ	25.01.23
41	Допты қолдың сырт жағымен қабылдай соғу	2 сағ	26.01.23
42	Оң жақ қанаттан подача беру	1 сағ	01.02.23
43	Оң жақ қанаттан подача беру	2 сағ	02.02.23
44	Оң жақ қанаттан ойнау тәсілі	1 сағ	08.02.23
45	Сол жақ қанаттан ойнау тәсілі	2 сағ	09.02.23
46	Сол жақ қанаттан ойнау тәсілі	2 сағ	15.02.23
47	Шабуылдап соққы беру жаттығулары	1 сағ	16.02.23
48	Шарикты алу тәртібін білу	2 сағ	22.02.23
49	Шарикты алу тәртібін білу	1 сағ	23.02.23
50	Шарикты дұрыс, тез соғу	2 сағ	01.03.23
51	Шарикты дұрыс, тез соғу	1 сағ	02.03.23
52	Шарикты оң жақтан қиып соғу	2 сағ	09.03.23
53	Шарикты оң жақтан қиып соғу	1 сағ	15.03.23
54	Шарикты айналдырып ойынға қосу	2 сағ	16.03.23
55	Шарикты айналдырып ойынға қосу	1 сағ	22.03.23
56	Шарикты айналдырып ойынға қосу	2 сағ	23.03.23
57	Шарикты айналдырып ойынға қосу	1 сағ	29.03.23
58	Ұтыс ұпайын ойнату тактикасы	2 сағ	30.03.23
59	Ұтыс ұпайын ойнату тактикасы	1 сағ	05.04.23
60	Шабуылға қарсы тұру тактикасы	2 сағ	06.04.23

61	Шабуылға қарсы тұру тактикасы	1 сағ	12.04.23
62	Екі кісімен ойнау тәсілдері	2 сағ	13.04.23
63	Екі кісімен ойнау тәсілдері	1 сағ	19.04.23
64	Бірнеше оқушылардың бір мезгілде ойыны	2 сағ	20.04.23
65	Бірнеше оқушылардың бір мезгілде ойыны	1 сағ	26.04.23
66	Қарсыласының шарын қайтарып ұту	2 сағ	27.04.23
67	Қарсыласының шарын қайтарып ұту	1 сағ	03.05.23
68	Ережелерді сақтап ойнау	2 сағ	04.05.23
69	Ережелерді сақтап ойнау	1 сағ	10.04.23
70	Ережелерді сақтап ойнау	2 сағ	17.04.23
71	Оқушылар арасындағы сайыс	1 сағ	18.04.23
72	Оқушылар және мұғалімдер арасындағы сайыс	2 сағ	24.04.23

«Табантал орта мектебі» КММ «Үстел теннисі» үйірмесіне қатысушылар тізімі

№	Аты-жөні	Сыныбы
1	Бақыт Айару	3
2	Шалқарбаева Амина	3
3	Дастан Інжу	3
4	Дарханқызы Аида	3
5	Бақытжанова Жанбаян	3
6	Кужимова Диана	3
7	Курманиязов Али	3
8	Булатова Еркежан	3
9	Сарбаев Азамат	3
10	Бусурманова Айзере	3
11	Ильина Кристина	3
12	Сатханов Бекет	3
13	Айтуаров Рамазан	4
14	Алмагамбетов Аскар	4
15	Амантай Мадияр	4
16	Андакулова Жанель	4
17	Исагулова Альмира	4
18	Мырзалы Бақдәулет	4
19	Мақсұт Далила	4
20	Тағыберген Бинур	4
21	Тауанова Даяна	4
22	Бөрібай Інжу	4

Қолданылған әдебиеттер

1. А.Н. Амелин. Үстел теннисі (спорт әліппесі)/ А.Н. Амелин, В.А. Паншина. – М: ФиС, 1980.-112 б.
2. Г.В. Барчукова. Үстел теннисін ойнауға үйрен/Г.В. Барчукова.-М.: Кеңес спорты, 1989.-48 б.
3. Г.В. Барчукова. ЖОО үстел теннисі /Г.В. Барчукова, А.Н. Мизин.-М.: Спорт Академ Пресс, 2002.-132 б.
4. Ю.П. Байгулов. Үстел теннисінің негіздері/Ю.П.Байгулов, А.Н. Романин -М.: ФиС, 1979.-160 б.
5. Г. Гринберг. Үстел теннисі./Г.Гринбрг.-Кишинев, 1973.-94 б.
6. К. Еременко. Кіші қалақшаның шеберлері/ К.Еременко, А. Силинков-Ташкент: Еш гвардия, 1988.-128 б.
7. Ю.П. Байгулов. Үстел теннисінің негіздері/Ю.П.Байгулов, А.Н. Романин -М.: ФиС, 1979.-160 б.
8. В.С. Иванов. Үстел тенниісі./ В.С. Иванов. М.:Ф и СД9707-196 б.
9. В.С. Иванов. Теннис үстелде./ В.С. Иванов. М.:Ф и СД9707-160 б.
10. Үстел теннисі. Сайыс ережелері. – М.:Ресей үстел теннисінің федерациясы, 2002.-191 б.
11. Үстел теннисі. Спорт секциясы, дене шынықтыру ұжымына және спрот клубы үшін бағдарлама.-М.:СД978.40б.
12. Үстел теннисі. ДЮСШ және СДЮСШОР үшін оқыту бағдарламасы.-М.:.Кеңес спорты, 1990.-47 б.
13. Үстел теннисі. Сайыс ережелері.-М.:ФиС, 1971.-48 б.
14. С. Силонов. Үстел теннисіндегі қалақша/Үстел теннисі.№2.-2002.
15. Л.Орман. Заманауи үстел теннисі/Л. Орман.-М.: ФИС 1985.-175б.
16. Б.М. Розин.Кіші қалақшаның кереметтері./Б.М. Розин. – Душанбе, 1986.64 б.

“Келісемін”
Директордың тәрбие ісі
жөніндегі орынбасары
_____ С.С. Карасаева
«31» ___08___ 2022 жыл

«Бекітемін»
Мектеп директоры
_____ А.С.Калиев
«31» ___08___ 2022жыл

«Футзал» үйірмесінің күнтізбелік тақырыптық жоспары

Дене шынықтыру пәні мұғалімі: Тағыберген Н.Т.

2022-2023 оқу жылы

Түсінік хат

Футбол – тұрғындардың кең көлемдегі денсаулығын нығайтып және дамытатын дене тәрбиесінің көпшілік қолданылатын құралдарының бірі. Футболмен қазіргі кезде 3 миллионға жуық адам айналысады. Бұл шындығында да халықтық ойын, онымен ересектер, жасөспірімдер және балалар да шұғылданады.Футбол – атлетикалық ойын. Ол адамның дене қасиеттерін, жылдамдықтың, ептіліктің, төзімділіктің, күштің дамуына ықпал жасайды. Адамның ерік – жігерін шыңдайды.Футбол ойынының мақсаты екі коллективтің арасындағы бәсекелесте екеуінің де мақсаты бір ғана – жеңіс. Жеңіске деген ұмтылыс футболшыларды коллективтік әрекетке, өзара көмекке, достық және жолдастық сезімді тәрбиелейді. Футбол ойыны кезінде әрбір ойыншы өзінің жеке іс – қабілетін көрсете білуге, мүмкіндік ала отырып, сонымен бірге жеке ұмтылысты жалпы командалық мақсатқа жетуді талап етеді.Футболдан оқу жаттығу және жарыстар жыл бойы өтетін болғандықтан, климаттық және метрологиялық жағдайлардың жиі өзгеріп отыруы, дененің шынығуына ағзаның қарсы тұруын көтеріп және бейімделу мүмкіншілігін кеңейтуге септігін тигізеді.Спорттың басқа түрінен өткізілетін жаттығуларда, көбінесе қосымша спорт түрі ретінде футбол ойынын қолданылады. Бұл дегеніміз футбол дененің дамуына ерекше әсер етеді, таңдаған спорт спорт түрі бойынша жақсы дайындыққа септігін тигізеді.

Мақсаты: Футбол ойынында екі коллективтің арасындағы бәсекелесте екеуінің де мақсаты бір ғана – жеңіс. Жеңіске деген ұмтылыс футболшыларды коллективтік әрекетке, өзара көмекке, достық және жолдастық сезімді тәрбиелейді. Футбол ойыны кезінде әрбір ойыншы өзінің жеке іс-қабілетін көрсете білуге мүмкіндік ала отырып, сонымен бірге жеке ұмтылысты жалпы командалық мақсатқа жетуді талап етеді.

Міндеттері:Футбол ойыны жалпы дене дайындығының жақсы бір құрал болып қызмет атқарады. Әртүрлі бағытты өзгертіп жүгіру, түрлі секіру, құрылымы жағынан әртүрлі сипаттағы дененің қозғалысы, допты алып жүру, қозғалыс жылдамдығы, ерік сапасының дамуы, тактикалық ой – осының барлығы жиылып көптеген бағалы сапаларды жетілдіреді. Мектепе футболшыларының дене – күш, техникалық және тактикалық дайындығын жетілдіру, жаттықтыру әдістемесіндегі әлі пайдаланылмаған қордағы жаңа мүмкіндіктерді іздестірумен тығыз байланысты.Футбол ойынындағы техникалық тәсілдерді нығайту және жетілдіруге арналған арнайы жаттығулар, жалпы дене дайындығының жаттығулары; Сабақты бекіту мақсатымен топтық жұмыс жүргізіліп, оқушылар командаға бөлініп футбол ойыны ойнатылады және жаттығудың қорытынды кезеңінде оқушылармен бірлесе талдау жасалып, тиісті бағалау жүргізіле

Оқушыларға қойылатын талаптар:

Білу

- жалпы футбол ойынына машықтану барысында ойынның іс-әрекетін, әдіс-тәсілдерін жаттығу барысын біледі.

Түсіну

- футбол ойынының басқа спорттық ойын түрлерінен айырмашылығы мен маңыздылығын түсінеді.

Талдау

- оқушылар теориялық практикалық үйренген жаттығу барысын талдап, саралайды, жүйеге келтіреді.

Бағалау

- оқушылар үйренген, үйреніп күнделікті дайындалып жүрген жаттығуларын анықтай алады.

«Футзал» үйірмесінің күнтізбелік тақырыптық жоспары
Аптасына- 3 сағат, барлығы 102 сағат

	Өтілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Өтілетін мерзімі
1	Қ.Р футболдың дамуы	1 сағ	05.09.22
2	Қ.Р футболдың дамуы	2 сағ	08.09.22
3	Футболдың шығу тарихы	1 сағ	12.09.22
4	Футболдың шығу тарихы	2 сағ	15.09.22
5	Футбол ойынына қойылатын гигиеналық талаптар	1 сағ	19.09.22
6	Футбол ойынына қойылатын гигиеналық талаптар	2 сағ	22.09.22
7	Футбол ойынына қойылатын гигиеналық талаптар	1 сағ	25.09.22
8	Ойынның негізгі ережелері	2 сағ	29.09.22
9	Ойынның негізгі ережелері	1 сағ	03.10.22
10	Аяқ ұшымен тебу	2 сағ	06.10.22
11	Өкшемен тебу	1 сағ	10.10.22
12	Допты баспен ұру түрлері	2 сағ	13.10.22
13	Шекемен ұру	1 сағ	17.10.22
14	Баспен ұру	2 сағ	20.10.22
15	Допты қақпаға дұрыс бағыттау	1 сағ	24.10.22
16	Допты тартып алу тәсілдері	2 сағ	26.10.22
17	Допты тоқтату тәсілдері	1 сағ	30.10.22
18	Допты аяқпен тоқтату тәсілдерін үйрету	2 сағ	03.11.22
19	Допты алып жүру тәсілдері	1 сағ	07.11.22
20	Допты алып жүру тәсілдері	2 сағ	10.11.22
21	Қақпашының ойыны	1 сағ	14.11.22
22	Қақпашының ойыны	2 сағ	17.11.22
23	Қақпашының ойыны және ойын ережесі	1 сағ	21.11.22
24	Допты табанның ішкі жағымен тебу	2 сағ	24.11.22
25	Допты табанның ішкі жағымен тебу	1 сағ	28.11.22
26	Табанның ішкі жоғарғы жағымен тебу	2 сағ	30.11.22
27	Табанның ішкі жоғарғы жағымен тебу	1 сағ	01.12.22
28	Доппен және допсыз әрекет етуші ойыншыға қарсы әрекет ,допты қағып жіберу және аяқпен іліп кету	2 сағ	05.12.22

29	Доппен және допсыз әрекет етуші ойыншыға қарсы әрекет ,допты қағып жіберу және аяқпен іліп кету	1 сағ	08.12.22
30	Шабуыл мен қорғаныстағы жекелеген тактикалық әрекеттер	2 сағ	12.12.22
31	Шабуыл мен қорғаныстағы жекелеген тактикалық әрекеттер	1 сағ	15.12.22
32	Алаң сыртынан допты ойынға қосу	2 сағ	19.12.22
33	Допты аяқтың ішімен пас беру	1 сағ	22.12.22
34	Доппен жұмыс істеу	2 сағ	26.12.22
35	Допты қағып алу	1 сағ	29.12.22
36	Допты ұрып жіберу	2 сағ	02.01.23
37	Допты бағаннан асырып жіберу	1 сағ	05.01.23
38	Қорғаушылардың міндеті	2 сағ	09.01.23
39	Командалық әрекет	1 сағ	12.01.23
40	Жеке әрекет	2 сағ	16.01.23
41	Айып добын дұрыс орындау	1 сағ	19.01.23
42	Қақпашының допты ойынға қосуы	2 сағ	23.01.23
43	Қақпашының допты ойынға қосуы	1 сағ	26.01.23
44	Қозғалу техникалары	2 сағ	30.01.23
45	Баспен соққы жасау және пас беру	1 сағ	02.02.23
46	Баспен соққы жасау және пас беру	2 сағ	06.02.23
47	Допты кеудемен тоқтату	1 сағ	09.02.23
48	Допты кеудемен тоқтату	2 сағ	13.02.23
49	Қорғаушының қарсылығынсыз доппен қозғалу	1 сағ	16.02.23
50	Қорғаушының қарсылық көрсету кезінде доппен қозғалу	2 сағ	20.02.23
51	Қорғаушының қарсылығынсыз доппен қозғалу	1 сағ	23.02.23
52	Қорғаушының қарсылық көрсету кезінде доппен қозғалу	2 сағ	27.02.23
53	Допты игеру техникасының қимыл-қозғалыстарынан құрылған комбинациялар	1 сағ	02.03.23
54	Доппен және допсыз әрекет етуші ойыншыға қарсы әрекет ,допты қағып жіберу және аяқпен іліп кету	2 сағ	06.03.23
55	Допты игеру техникасының қимыл-қозғалыстарынан құрылған комбинациялар	1 сағ	09.03.23
56	Доппен және допсыз әрекет етуші ойыншыға қарсы әрекет ,допты қағып жіберу және аяқпен іліп кету	2 сағ	13.03.23

57	Доппен және допсыз әрекет етуші ойыншыға қарсы әрекет ,допты қағып жіберу және аяқпен іліп кету	1 сағ	16.03.23
58	Доппен және допсыз әрекет етуші ойыншыға қарсы әрекет ,допты қағып жіберу және аяқпен іліп кету	2 сағ	20.03.23
59	Шабуыл мен қорғаныстағы жекелеген тактикалық әрекеттер	1 сағ	23.03.23
60	Шабуыл мен қорғаныстағы топттық және командалық тактикалық әрекеттер	2 сағ	27.03.23
61	Шабуыл мен қорғаныстағы жекелеген тактикалық әрекеттер	1 сағ	30.03.23
62	Қорғаушылардың міндеті	2 сағ	03.04.23
63	Командалық әрекет	1 сағ	06.04.23
64	Жеке әрекет	2 сағ	10.04.23
65	Айып добын дұрыс орындау	1 сағ	13.04.23
66	Қақпашының допты ойынға қосуы	2 сағ	17.04.23
67	Қақпашының допты ойынға қосуы	1 сағ	20.04.23
68	Допты игеру техникасының қимыл-қозғалыстарынан құрылған комбинациялар	2 сағ	24.04.23
69	Допты игеру техникасының қимыл-қозғалыстарынан құрылған комбинациялар	1 сағ	27.04.23
70	Допты игеру техникасының қимыл-қозғалыстарынан құрылған комбинациялар	2 сағ	01.05.23
71	Алаң сыртынан допты ойынға қосу	1 сағ	04.05.23
72	Алаң сыртынан допты ойынға қосу	2 сағ	08.05.23
73	Алаң сыртынан допты ойынға қосу	1 сағ	11.05.23
74	Допты аяқтың ішімен пас беру	2 сағ	15.05.23
75	Допты аяқтың ішімен пас беру	1 сағ	18.05.23
76	Доппен жумыс істеу	2 сағ	22.05.23
77	Алаң сыртынан допты ойынға қосу	1 сағ	25.03.23

Үйірмеге қатысушылар тізімі

№	Аты-жөні	Сыныбы
1	Айтуаров Рамазан	2
2	Алмагамбетов Аскар	2
3	Амантай Мадияр	2
4	Андакулова Жанель	2
5	Исагулова Альмира	2
6	Мырзалы Бақдәулет	2
7	Мақсұт Далила	2
8	Тағыберген Бинур	2
9	Тауанова Даяна	2
10	Алмагамбетов Алдияр	3
11	Алмагамбетов Батыр	3
12	Дарханқызы Фарида	3
13	Жәнібек Бексұлтан	3
14	Сағынғали Алижан	3
15	Орынбасарова Тоғжан	3
16	Батырхан Инабат	3

Келісемін:

Мектептің тәрбие ісі

жөніндегі орынбасары:

_____ С.С.Карасаева

«31» тамыз 2022жыл

Бекітемін:

Мектеп директоры:

_____ А.С.Калиев

«31» тамыз 2022жыл

«Любители русского языка» үйірмесінің

күнтізбелік-тақырыптық жоспары

Үйірме жетекшісі: Калиев А.С.

2022-2023 оқу жылы

Пояснительная записка

Кружковая работа - одна из наиболее эффективных форм внеклассной работы по русскому языку. В отличие от программы классных занятий программа кружка строится на основе интереса учащихся к предмету. Работа в кружке, расширяя и углубляя сведения, полученные учениками на уроках, заинтересовывает школьников не только сообщением каких - либо новых сведений, но и тем, что уже известные положения предстают перед ними в совершенно новом аспекте, создают новые ассоциации, устанавливают интересные аналогии, дают почувствовать, что языковой мир очень интересен, увлекателен, разнообразен.

Кружок по занимательной грамматике предполагает опору на знания, приобретенные детьми на уроках русского языка. На занятиях кружка в интересной, увлекательной форме рассматриваются вопросы, связанные с грамматикой и выразительности устной речи.

Однако занимательность нельзя отождествлять с развлекательностью: занимательный - это значит «интересный, связанный с процессом познания нового».

Материал подобран таким образом, что каждое занятие призвано обогащать детей новыми знаниями. Часы занятий кружка - это часы увлекательного и напряженного умственного труда, обогащающие учащихся интересными и разнообразными знаниями по языку.

Цель: пробудить интерес к русскому языку, к его речевым явлениям, желание познать богатства языка. Совершенствование навыка выразительного чтения.

Задачи: Научить школьника четко и грамматически правильно говорить.

расширить и углубить программный материал;

развивать творческую мысль и инициативу ученика, тренировать его ум;

научить анализировать занимательные языковые факты, помочь

понять строй языка.

Основные формы:

игры на языковом материале;

вопросы занимательной грамматики;

инсценировки языковых ситуаций;

краткие увлекательные рассказы о жизни языка;

практическая работа с различными рода словарями.

Ожидаемые результаты:

• возросший интерес к предмету;

• повышение успеваемости по русскому языку;

• умение грамотно оценивать языковые ситуации.

• участие в различных конкурсах.

• разработка и проведение открытых уроков и внеклассных мероприятии.

Раздел 1.

О слове.

Из истории письменности. Начальные сведения о происхождении слов. Назначение языка: средство общения и взаимопонимания людей, средство сообщения информации и средство побуждения к чему-либо. Закрепление в словесных произведениях результатов познания мира и самопознания человека, нравственных устоев общества. Значение языка для жизни общества. Слово-заповедь. Работа с этимологическим словарём.

Раздел 2.

Старое и новое в слове. Народное слово в литературном языке. Из истории слов и выражений. Почему мы так говорим.

Раздел 3.

Слово и его системные отношения.

Сколько слов в русском языке. Сколько мы знаем слов. Активные и пассивные слова.

Группы слов.

Лингвистические словари.

Раздел 4.

Лексическое богатство русского языка.

Лексическое значение слова. Способы определения значения слова. Слова однозначные и многозначные. Употребление многозначных слов в произведениях словесности.

Омонимы, их отличие от многозначных слов. Роль омонимов в художественных произведениях.

Синонимы и антонимы, их роль в художественных произведениях.

Неологизмы, устаревшие слова. Их значение в произведении. Фразеологизмы, их способность придавать произведению разговорную или книжную окраску.

Работа с толковыми словарями.

Употребление лексических ресурсов языка в собственных высказываниях.

«Любители русского языка» үйірмесінің күнтізбелік- тақырыптық жоспары

Аптасына-4 сағат, барлығы 288-сағат.

Сыныбы: 4

№	Тема	Часы	Дата
1	1.Организационное занятие. Повторение пройденного в третьем классе. 2. Организационное занятие. Повторение пройденного в третьем классе	2	01.09
2	1.Повторение пройденного в третьем классе. 2. Повторение пройденного в третьем классе.	2	05.09
3	1.Можно ли писать без букв? 2. Можно ли писать без букв?	2	06.09
4	1.Можно ли писать без букв? 2. Можно ли писать без букв?	2	07.09
5	1.Буквы понятные, потерянные, редкие и буквы, когда-то страшные. 2. Буквы понятные, потерянные, редкие и буквы, когда-то страшные.	2	08.09
6	1.Буквы понятные, потерянные, редкие буквы. 2. Буквы понятные, потерянные, редкие и буквы.	2	12.09
7	1.Кто лучше знает падежи?2. Кто лучше знает падежи?	2	13.09
8	1.Кто лучше знает падежи? 2. Кто лучше знает падежи?	2	14.09
9	1.Сочини сказку 2. Сочини сказку	2	15.09
10	1.Сочини сказку 2. Сочини сказку	2	19.09
11	1.Словесные раскопки.2. Словесные раскопки	2	20.09
12	1.Словесные раскопки.2. Словесные раскопки	2	21.09
13	1.Как они пишутся? Знакомство с орфографическими словарями. 2. Как они пишутся? Знакомство с орфографическими словарями.	2	22.09
14	1.Как они пишутся? Знакомство с орфографическими словарями. 2. Как они пишутся? Знакомство с орфографическими словарями.	2	26.09
15	1.Рождается внезапная строка. (Речетворческий тренинг. Слово-магнит). 2. Рождается внезапная строка.(Речетворческий тренинг. Слово-магнит)	2	27.09

16	1.Можно ли сломать язык?Знакомство со словарем С.И.Ожегова. 2. Можно ли сломать язык?Знакомство со словарем С.И.Ожегова.	2	28.09
17	1.Можно ли сломать язык? Знакомство со словарем С.И.Ожегова. 2. Можно ли сломать язык? Знакомство со словарем С.И.Ожегова.	2	29.09
18	1.Тезки наоборот. 2.Тезки наоборот	2	03.10
19	1.Давайте поиграем!(Лингвистические игры).2. Давайте поиграем!(Лингвистические игры).	2	04.10
20	1.Давайте поиграем!(Лингвистические игры).2. Давайте поиграем!(Лингвистические игры).	2	05.10
21	1.О словах разных,одинаковых, но разных.2. О словах разных,одинаковых, но разных.	2	06.10
22	1.О словах разных,одинаковых, но разных.2. О словах разных,одинаковых, но разных.	2	10.10
23	1.Рождается внезапная строка(Речетворческий тренинг.Бином фантазии).2. Рождается внезапная строка(Речетворческий тренинг.Бином фантазии)	2	11.10
24	1.Рождается внезапная строка(Речетворческий тренинг.Бином фантазии).2. Рождается внезапная строка(Речетворческий тренинг.Бином фантазии)	2	12.10
25	1.Фонетика-это интересно.2. Фонетика-это интересно	2	13.10
26	1.Сочинения-миниатюры; Весенняя симфония.2. Сочинения-миниатюры; Весенняя симфония	2	17.10
27	1.Сочинение миниатюры;Песня веселого ручейка.2. Сочинение миниатюры;Песня веселого ручейка.	2	18.10
28	1.Давайте поиграем!(Лингвистические игры)2. Давайте поиграем!(Лингвистические игры)	2	19.10
29	1.Давайте поиграем!2. Давайте поиграем!	2	20.10
30	1.Сочинения-миниатюры"По следам событий"2. Сочинения-миниатюры"По следам событий"	2	24.10
31	Прочь с дороги! (Поговорим о сквернословии).	1	25.10
32	1.Как вас зовут?2.Как вас зовут?	2	26.10
33	1.История моей фамилии.2. История моей фамилии	2	27.10
34	1.Сочини сказку (Сказки на лингвистические темы).2. Сочини сказку (Сказки на лингвистические темы).	2	31.10
35	1.Сочини сказку(Сказки на лингвистические темы).2. Сочини сказку (Сказки на лингвистические темы).	2	01.11

36	1.Фразеологические обороты.2. Фразеологические обороты.	2	02.11
37	1.Фразеологические обороты.Крылатые слова.2. Фразеологические обороты.Крылатые слова.	2	03.11
38	1.Биографию имеют не только люди, но и слова.2. Биографию имеют не только люди, но и слова.	2	07.11
39	1.Биографию имеют не только люди,но и слова.2. Биографию имеют не только люди,но и слова.	2	08.11
40	1.Все люди меняются словами.2. Все люди меняются словами.	2	09.11
41	1.Все люди меняются словами.2. Все люди меняются словами.	2	10.11
42	1.Диалектизмы рядом с нами.2. Диалектизмы рядом с нами	2	14.11
43	1.Диалектизмы рядом с нами.2. Диалектизмы рядом с нами	2	15.11
44	1.Как придумать рассказ? "Грамматика фантазии"2. Как придумать рассказ? "Грамматика фантазии"	2	16.11
45	1.Как придумать рассказ?2. Как придумать рассказ? "Грамматика фантазии"	2	17.11
46	1.Что такое десница?2. Как придумать рассказ? "Грамматика фантазии"	2	21.11
47	1.Давайте поиграем!(Лингвистические игры).2. Как придумать рассказ? "Грамматика фантазии"	2	22.11
48	1.Откроем шкатулку с богатствами русского языка.2. Как придумать рассказ? "Грамматика фантазии"	2	23.11
49	1.Откроем шкатулку с богатствами русского языка.2. Как придумать рассказ? "Грамматика фантазии"	2	24.11
50	1."Рождается внезапная строка"(Речетворческий тренинг)2. "Рождается внезапная строка"(Речетворческий тренинг)	2	28.11
51	1."Рождается внезапная строка"(Речетворческий тренинг:"Композитор","Ассоциативные шаги")2. "Рождается внезапная строка"(Речетворческий тренинг)	2	29.11
52	1.Секреты орфографии.2. Секреты орфографии.	2	30.11
53	1.Секреты орфографии.2. Секреты орфографии.	2	01.12
54	1.Повторение пройденного 2. Повторение пройденного	2	05.12
55	1.Повторение пройденного 2. Повторение пройденного	2	06.12
56	1.Что такое азбука?Алфавит 2. Что такое азбука?Алфавит	2	07.12
57	1.Игра Кто-кто в алфавите живет 2. Игра Кто-кто в алфавите живет	2	08.12
58	1.Распознование гласныхи согласных буков,звуков в словах.2.	2	12.12

	Распознование гласныхи согласных буков,звуков в словах.		
59	1.Игры Расколдуй слово,Да-нет. 2. Игры Расколдуй слово,Да-нет.	2	13.12
60	1.Удивительные звуки.Игры Невидимки звуки. 2. Удивительные звуки.Игры Невидимки звуки	2	14.12
61	Игры Читай подчеркни буквы,которыми они отличаются.	1	15.12
62	Слог.Соедини слог в слова.	1	19.12
63	1.Слог.Соедини слог в слова.2. Слог.Соедини слог в слова.	2	20.12
64	1.Слог.Игра Собери слово.2. Слог.Соедини слог в слова.	2	21.12
65	1.Перенос слов.Правила переноса.2. Перенос слов.Правила переноса	2	22.12
66	1.Перенос слов.Правила переноса.2. Перенос слов.Правила переноса	2	26.12
67	Зачем нужны звуки речи?Звуковая культура речи.	1	27.12
68	Зачем нужны звуки речи?Звуковая культура речи.	1	28.12
69	Звуки и буквы.Викторина Интересные буквы и звуки.	1	29.12
70	1.Звуки и буквы.Интересные буквы и звуки.2. Звуки и буквы.Интересные буквы и звуки.	2	02.01
71	1.Грамматическое домино.2. Грамматическое домино.	2	03.01
72	1.Грамматическое домино.2. Грамматическое домино.	2	04.01
73	1.Игра Волшебный клубок орфограмм.Сколько букв в словах .2. Игра Волшебный клубок орфограмм.Сколько букв в словах	2	05.01
74	1.Игра Волшебный клубок орфограмм.Нарисуй точки и напиши цифры.2. Игра Волшебный клубок орфограмм.Сколько букв в словах	2	09.01
75	1.Назови картинки. Сколько слогов в каждом слове?2. Назови картинки. Сколько слогов в каждом слове?	2	10.01
76	1.Назови картинки.Соедини с подходящими схемами.2. Назови картинки.Соедини с подходящими схемами.	2	11.01
77	1.Легкие головоломки.2. Легкие головоломки.	2	12.01
78	1.Легкие головоломки 2. Легкие головоломки.	2	16.01
79	1.Мягкий знак.Обсуждение вопроса значение и особенности мягкого знака.2. Мягкий знак.Обсуждение вопроса значение и особенности мягкого знака.	2	17.01
80	1.Мягкий знак.Обсуждение вопроса значение и особенности мягкого знака.2. Мягкий знак.Обсуждение вопроса значение и особенности мягкого знака.	2	18.01
81	1.Твердый знак. Обсуждение вопроса значение и особенности твердого знака.2. Твердый знак. Обсуждение вопроса значение и	2	19.01

	особенности твердого знака.		
82	1.Твердый знак.Значение и особенности мягкого знака.2. Твердый знак.Значение и особенности мягкого знака.	2	23.01
83	1.Большие и маленькие. Слова которые пишутся с заглавной буквы. 2. Большие и маленькие. Слова которые пишутся с заглавной буквы.	2	24.01
84	1.Большие и маленькие.Слова . которые пишутся с заглавной буквы. Игра Лишнее слово.2. Большие и маленькие. Слова которые пишутся с заглавной буквы.	2	25.01
85	1.Звонкие и глухие.В стране двойняшек 2. Звонкие и глухие.В стране двойняшек	2	26.01
86	1.Волшебный клубок орфограмм.Рассказ - беседа о роли орфографии. 2. Волшебный клубок орфограмм.Рассказ - беседа о роли орфографии.	2	30.01
87	1.Волшебный клубок орфограмм.Рассказ- беседа о роли орфографии. 2. Волшебный клубок орфограмм.Рассказ - беседа о роли орфографии.	2	31.01
88	1.Прилагательные-слова называющие признаки.2. Прилагательные-слова называющие признаки.	2	01.02
89	1.Прилагательные- слова называющие признаки. Сказка - Приключение в стране имя прлагательное.2. Прилагательные-слова называющие признаки.	2	02.02
90	1.Дружба имени существительного с прилагательным.2. Дружба имени существительного с прилагательным.	2	06.02
91	1.Дружба имени существительного с прилагательным.2. Дружба имени существительного с прилагательным.	2	07.02
92	1.Глагол- слова, обозначающие действие прнедметов.2. Глагол- слова, обозначающие действие прнедметов	2	08.02
93	1.Глагол- слова,обозначающие действие предметов.Здравствуй, Глагол.2. Глагол- слова, обозначающие действие прнедметов	2	09.02
94	1.Для чего нужно изучать грамматику.2. Для чего нужно изучать грамматику	2	13.02
95	1.Для чего нужно изучать грамматику.Мастерская "Учусь составлять кроссворд"Технология составления кроссворд 2. Для чего нужно изучать грамматику.Мастерская "Учусь составлять кроссворд"Технология составления кроссворд	2	14.02
96	1.Давай поиграем.(Лингвистические игры) 2. Давай поиграем.(Лингвистические игры)	2	15.02
97	1.Давайте поиграем.(Лингвистические игры).2. Давай поиграем.(Лингвистические игры)	2	16.02

98	1.Давайте поиграем(Лингвистические игры).2. Давай поиграем.(Лингвистические игры)	2	20.02
99	1.Грамматическое домино 2. Грамматическое домино	2	21.02
100	1.Грамматическое домино 2. Грамматическое домино	2	22.02
101	1.Секреты орфографии 2. Секреты орфографии	2	23.02
102	1.Секреты орфографии 2. Секреты орфографии	2	27.02
103	1.Сочини сказку.(На лингвистические темы).2. Сочини сказку.(На лингвистические темы).	2	28.02
104	1.Сочини сказку.(На лингвистические темы).2. Сочини сказку.(На лингвистические темы).	2	01.03
105	1.Для чего нужно изучать грамматику.2. Для чего нужно изучать грамматику	2	02.03
106	Для чего нужно изучать грамматику	1	06.03
107	Грамматическое домино	1	07.03
108	Грамматическое домино	1	08.03
109	Сочинения -миниатюры:”Весеняя симфония”	1	09.03
110	1.Сочинения-миниатюры:“Песня веселого ручейка”2. Сочинения-миниатюры:“Песня веселого ручейка”	2	13.03
111	1.Сочинения-миниатюры:”Весенняя симфония”,”Песня веселого ручейка”2. Сочинения-миниатюры:”Весенняя симфония”,”Песня веселого ручейка”	2	14.03
112	1.Повторение пройденного 2. Повторение пройденного	2	15.03
113	1.Повторение пройденного 2. Повторение пройденного	2	16.03
114	Легкие головоломки	1	20.03
115	Легкие головоломки	1	21.03
116	Сочини сказку	1	22.03
117	Сочини сказку	1	23.03
118	1.Давайте поиграем(Лингвистические игры).2. Давайте поиграем(Лингвистические игры).	2	27.03
119	1.Давайте поиграем(Лингвистические игры) 2. Давайте поиграем(Лингвистические игры).	2	28.03
120	1.Слог.Игра.Собери слово 2. Слог.Игра.Собери слово	2	29.03
121	1.Слог.Игра.Собери слово2. Слог.Игра.Собери слово	2	30.03
122	1.Легкие головоломки 2. Легкие головоломки	2	03.04

123	1.Легкие головоломки 2. Легкие головоломки	2	04.04
124	1.Грамматическое домино 2. Грамматическое домино	2	05.04
125	1.Грамматическое домино 2. Грамматическое домино	2	06.04
126	1.Откроем шкатулку с богатствами русского языка 2. Откроем шкатулку с богатствами русского языка	2	10.04
127	1.Откроем шкатулку с богатствами русского языка 2. Откроем шкатулку с богатствами русского языка	2	11.04
128	1.Легкие головоломки.Прочитай пословицу по первым буквам картинок.2. Легкие головоломки.Прочитай пословицу по первым буквам картинок.	2	12.04
129	1.Легкие головоломки.Прочитай пословицу и запиши в клеточки 2Легкие головоломки.Прочитай пословицу по первым буквам картинок.	2	13.04
130	1.Играем в загадки.Технология составления загадок.2. Играем в загадки.Технология составления загадок.	2	17.04
131	1.Играем в загадки.Технология составления загадок.2. Играем в загадки.Технология составления загадок.	2	18.04
132	1.Игра.Найди все слова в цепочке 2. Игра.Найди все слова в цепочке	2	19.04
133	1.Игра.”Найди все слова в цепочке. 2. Игра.Найди все слова в цепочке	2	20.04
134	1.Слог.Соедини слог в слова.2. Слог.Соедини слог в слова	2	24.04
135	1.Слог.Соедини слог в слова.2. Слог.Соедини слог в слова	2	25.04
136	1.Звуки и буквы.Викторина.”Интересные буквы и звуки. 2. Звуки и буквы.Викторина.”Интересные буквы и звуки.	2	26.04
137	1.Звуки и буквы.Викторина”Интересные буквы и звуки” 2. Звуки и буквы.Викторина.”Интересные буквы и звуки.	2	27.04
138	Грамматическое домино	1	01.05
139	1.Грамматическое домино 2. Грамматическое домино	2	02.05
140	1.Большие и маленькие.Слова,которые пишутся заглавной буквой. 2. Большие и маленькие.Слова,которые пишутся заглавной буквой.	2	03.05
141	1.Большие и маленькие.Слова ,которые пишутся заглавной буквы.Игра”Лишнее слово” 2. Большие и маленькие.Слова,которые пишутся заглавной буквой.	2	04.05
142	Легкие головоломки.Прочитай пословицу по первым буквам картинок.	1	08.05

143	Легкие головоломки.Прочитай пословицу по первым буквам картинок.Запиши в клеточки.	1	09.05
144	Мягкий знак.Обсуждение вопроса:значении и особенности мягкого знака.	1	10.05
145	Твердый знак.Обсуждение вопроса: значении и особенности твердого знака.	1	11.05
146	1.Большие и маленькие.Слова,которые пишутся сзаглавной буквы 2. Большие и маленькие.Слова,которые пишутся сзаглавной буквы	2	15.05
147	1.Дружба имена существительного с прилагательным 2. Дружба имена существительного с прилагательным	2	16.05
148	1.Дружба имени существительного с прилагательным 2. Дружба имена существительного с прилагательным	2	17.05
149	1.Прилагательные-слова называющие признаки 2. Прилагательные-слова называющие признаки	2	18.05
150	1.Прилагательные-слова называющие признаки. Сказка ”Приключение в стране имя прилагательное”.2. Прилагательные-слова называющие признаки. Сказка ”Приключение в стране имя прилагательное”.	2	22.05
151	Грамматическое домино	1	23.05
152	1.Грамматическое домино 2. Грамматическое домино	2	24.05
153	Дружба-имени существительного с прилагательным	1	25.05
154	Глагол -слова обозначающие действие предметов	1	29.05
155	Для чего нужно изучать грамматику.Мастерская”Учусь составлять кроссворд.” Технология составления кроссворд	1	30.05
156	Итоговое занятие.	1	31.05

Список литературы:

1. Граник Г.Г. Секреты орфографии.- М., 1991.

2. Волина В.В. Я познаю мир. Русский язык. – Москва: АСТ-ЛТД, 1997.

3. Пономарева Л.Д. «Рождается внезапная строка». //РЯШ. - 2004. - №3.

4. Синицын В.А. Праздник творчества на уроках русского языка. // РЯШ. – 2000. - №6

5. Бакулина Г.А. Обучение русскому языку средствами субъективации. // РЯШ. – 2003. - №3.

6. Чаплыгина И.Д. Организация внеклассной работы по русскому языку. – Москва: Владос, 2000.

7. Пашкова Г.И. Открытые формы занятий в сочетании с компьютерными технологиям при обучении орфографии. // РЯШ. – 2004. - №5.

8. Панов Б.Т. Внеклассная работа по русскому языку. – М., 1980.

9. Бабкина М.В. О взаимосвязи различных видов речевой деятельности учащихся на уроках русского языка. // РЯШ. – 2004. - №2.

10. Пузанова Н.А. Резервы уроков развития речи. // 1993. - №5.

11. Преображенская Е.П. Кружок русского языка в школе. - М., 1966.

12. Тумина Л.Е. Учимся сочинять сказки. // РЯШ. – 1994. - №2.

13.Ясинская С.Г. Система уроков развития речи на основе книги Джанни Родари «Грамматика фантазии». // РЯШ. – 2005. - №6.

14. Ушаков Н.Н. Внеурочная работа по русскому языку. – М., 1985.

“Келісемін”
Директордың тәрбие ісі
жөніндегі орынбасары
_____ С.С. Карасаева

« 31 » тамыз 2022жыл

«Бекітемін»
Мектеп директоры
_____ А.С.Калиев

« 31 » 08 2022жыл

«Шахмат» үйірмесінің күнтізбелік тақырыптық жоспары

«Шахмат»үйірмесінің жетекшісі: Ермаханов А.О.

Түсінік хат

Оқушыларға шахмат ойынын үйрету олардың ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамытуға зор әсерін береді. Шахмат ойнай білетін бала аз уақытта ойын шоғырландырып, туындаған жағдаятты сараптауға дұрыс шешім шығаруға үйреніп, алдына қойған мақсатына жетуге талпынады.

«Жас шахматшы» үйірмесінің оқушыларға берері көп. Шахмат ойыны мен математика пәнін байланыстыра жұмыс жүргізсе, балалардың оқу үлгерімінің артуына, оқу материалдарын қабылдауға ықпалы зор.

«Жас шахматшы» үйірмесінің бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктеріне сай құрылған. Ойын әліппесі мен тактикасы толық қамтылған. Үйірме сабақтары баланың жеке қасиеттерін ашуға ықпал етеді.

Шахмат ойыны –балаларға тек қуаныш сыйлайтын ойын ғана емес, ойлауды дамытудың тиімді құралы. Шахматқа үйретудің алғашқы баспалдақтарын көрсету- балаларды кеңістікке бағдарлай алу қабілетін дамытуға, ойлаудың аналитикалық-синтетикалық жолдарын, ой тұжырымдарын жасау, есте сақтау, қорытынды жасай алу қабілетін, іс-әрекетін болжауды дамытуға көмектеседі.Ол оқушылардың аз уақытта ойларын шоғырландыруына, жүйелеуге, туған жағдаятты сараптауға және шешім шығаруға үйретеді және алдына қойған мақсатына жетуге, төзімділікке тәрбиелейді. Адамның ойлау жүйесін дамыта түсуде математиканың маңызы зор. Ал шахмат ойыны математикамен тығыз байланысты. Математикалық білімді көтеруде шахмат ойынына үлкен мән беріледі.

Бағдарламаның мақсаты — оқушыларды шығармашылық ізденімпаздыққа баулу, қиялын ояту арқылы ой еңбегіне тәрбиелеу.
Үйірме сабақтарынан оқушы меңгеруге тиісті қабілеттер:

1. Техникалық -оқушылардың жаттығу ойындарында, мектепішілік, аудандық шахмат сайыстарына қатысуда,
   -ойын барысында шахматтық есептер мен этюдтарды шешу кезінде қалыптасатын іс әрекеттері.
2. Интеллектуалдық - оқушылардың ойынға сараптама жасауымен;
   - арнайы әдебиеттерді оқуымен;
   -үздік ойыншылардың ойындарын қарап талдауымен қалыптасатын іс әрекеттері.

Бағдарлама аптасына 4сағат, барлығы 144 сағатқа берілген.

«Шахмат» үйірмесінің күнтізбелік- тақырыптық жоспары
Аптасына-4 сағат, барлығы 144-сағат.
Сыныбы: 5.6,7,8

	Өтілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Өтілетін мерзімі
1	1.Шахмат ойынының тарихы 2. Шахмат ойынының тарихы	2 сағ	5.09
2	1Шахмат ойынының тарихы 2. Шахмат ойынының тарихы	2 сағ	7.09
3	1Атақты әлемдік және қазақстандық шахматшылар. Рефераттар қорғау 2. Атақты әлемдік және қазақстандық шахматшылар. Рефераттар қорғау	2 сағ	12.09
4	1Атақты әлемдік және қазақстандық шахматшылар. Рефераттар қорғау 2. Атақты әлемдік және қазақстандық шахматшылар. Рефераттар қорғау	2 сағ	14.09
5	1Шахмат ойынының математикамен байланысы 2Шахмат ойынының математикамен байланысы	2 сағ	19.09
6	1Шахмат ойынының математикамен байланысы 2Шахмат ойынының математикамен байланысы	2 сағ	21.09
7	1Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі 2. Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі	2 сағ	26.09
8	1.Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі 2. Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі	2 сағ	28.09
9	1.Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі 2. Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі	2 сағ	3.10
10	1.Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі 2. Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі	2 сағ	5.10
11	1.Шахмат фигураларының жүрістері 2. Шахмат фигураларының жүрістері	2 сағ	10.10
12	1Шахмат фигураларының жүрістері 2. Шахмат фигураларының жүрістері	2 сағ	12.10
13	1Шахмат партиясын қалай бастау керек 2. Шахмат партиясын қалай бастау керек	2 сағ	17.10
14	1.Шахмат партиясын қалай бастау керек 2. Шахмат партиясын қалай бастау керек	2 сағ	19.10
15	1.Шахмат ойынының бұлтартпас ережелері 2. Шахмат ойынының бұлтартпас ережелері	2 сағ	24.10
16	1Шахмат ойынының бұлтартпас ережелері 2. Шахмат ойынының бұлтартпас ережелері	2 сағ	26.10
17	1.Фигуралар мен пешкілердің бағасы, күші туралы 2. Фигуралар мен пешкілердің бағасы, күші туралы	2 сағ	31.10
18	1Фигуралар мен пешкілердің бағасы, күші туралы 2. Фигуралар мен пешкілердің бағасы, күші туралы	2 сағ	2.11

19	1Ойын кезіндегі шабуыл ұйымдастыру тәсілдері. Этюдтар дайындау (өздік жұмыс) 2. Ойын кезіндегі шабуыл ұйымдастыру тәсілдері. Этюдтар дайындау (өздік жұмыс)	2 сағ	7.11
20	1Ойын кезіндегі шабуыл ұйымдастыру тәсілдері. Этюдтар дайындау (өздік жұмыс) 2.Ойын кезіндегі шабуыл ұйымдастыру тәсілдері. Этюдтар дайындау (өздік жұмыс)	2 сағ	9.11
21	1.Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау 2. Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау	2 сағ	14.11
22	1.Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау 2. Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау	2 сағ	16.11
23	1.Ойын кезіндегі қорғаныс тәсілдері 2. Ойын кезіндегі қорғаныс тәсілдері	2 сағ	21.11
24	1.Ойын кезіндегі қорғаныс тәсілдері 2. Ойын кезіндегі қорғаныс тәсілдері	2 сағ	23.11
25	1.Жекелеген фигуралардың өзіне тән басымдықтары 2. Жекелеген фигуралардың өзіне тән басымдықтары	2 сағ	28.11
26	1Жекелеген фигуралардың өзіне тән басымдықтары 2. Жекелеген фигуралардың өзіне тән басымдықтары	2 сағ	30.11
27	1Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс 2. Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	2 сағ	5.12
28	1Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс 2. Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	2 сағ	7.12
29	1Шах пен мат туралы 2. Шах пен мат туралы	2 сағ	12.12
30	1Шах пен мат туралы 2. Шах пен мат туралы	2 сағ	14.12
31	1Шах пен мат туралы 2. Шах пен мат туралы	2 сағ	19.12
32	1.Шах пен мат туралы 2. Шах пен мат туралы	2 сағ	21.12
33	1.Шахмат ойындарының стратегиялары, тактикасы. Этюдтар дайындау(өздік жұмыс) 2. Шахмат ойындарының стратегиялары, тактикасы. Этюдтар дайындау(өздік жұмыс)	2 сағ	26.12
34	1.Шахмат ойындарының стратегиялары, тактикасы. Этюдтар дайындау(өздік жұмыс)2. Шахмат ойындарының стратегиялары, тактикасы. Этюдтар дайындау(өздік жұмыс)	2 сағ	28.12
35	1Шахмат ойындарының стратегиялары, тактикасы. Этюдтар дайындау(өздік жұмыс)2. Шахмат ойындарының стратегиялары, тактикасы. Этюдтар дайындау(өздік жұмыс)	2 сағ	2.01
36	1.Фигураларды орталық алаңда топтастыру 2. Фигураларды орталық алаңда топтастыру	2 сағ	4.01
37	1Фигураларды орталық алаңда топтастыру 2.	2 сағ	9.01

	Фигураларды орталық алаңда топтастыру		
38	1Фигураларды орталық алаңда топтастыру 2. Фигураларды орталық алаңда топтастыру	2 сағ	11.01
39	1.Фигураларды орталық алаңда топтастыру 2. Фигураларды орталық алаңда топтастыру	2 сағ	16.01
40	1Орталық алаң үшін күрес (жұптық сайыстар) 2. ОрталОрталық алаң үшін күрес (жұптық сайыстар)	2 сағ	18.01
41	1.ОрталОрталық алаң үшін күрес (жұптық сайыстар) 2. ОрталОрталық алаң үшін күрес (жұптық сайыстар)	2 сағ	23.01
42	1.Орталық алаң үшін күрес (жұптық сайыстар) 2. ОрталОрталық алаң үшін күрес (жұптық сайыстар)	2 сағ	25.01
43	1Орталық алаң үшін күрес (жұптық сайыстар) 2. ОрталОрталық алаң үшін күрес (жұптық сайыстар)	2 сағ	30.01
44	1Фигуралардың орындарының ерекшеліктері 2. Фигуралардың орындарының ерекшеліктері	2 сағ	1.02
45	1Фигуралардың орындарының ерекшеліктері 2Фигуралардың орындарының ерекшеліктері.	2 сағ	6.02
46	1Фигуралардың орындарының ерекшеліктері 2. Фигуралардың орындарының ерекшеліктері	2 сағ	8.02
47	1Фигуралардың орындарының ерекшеліктері 2. Фигуралардың орындарының ерекшеліктері	2 сағ	13.02
48	1Дебюттің принциптері, міндеттері. Ойын шеберлерінің дебют қателіктері 2. Дебюттің принциптері, міндеттері. Ойын шеберлерінің дебют қателіктері	2 сағ	15.02
49	1Дебюттің принциптері, міндеттері. Ойын шеберлерінің дебют қателіктері 2. Дебюттің принциптері, міндеттері. Ойын шеберлерінің дебют қателіктері	2 сағ	20.02
50	1Дебюттің принциптері, міндеттері. Ойын шеберлерінің дебют қателіктері 2. Дебюттің принциптері, міндеттері. Ойын шеберлерінің дебют қателіктері	2 сағ	22.02
51	1Дебюттің принциптері, міндеттері. Ойын шеберлерінің дебют қателіктері 2. Дебюттің принциптері, міндеттері. Ойын шеберлерінің дебют қателіктері	2 сағ	27.02
52	1Қысқа партиялар.Этюдтар шешу(өздік жұмыс) 2. Қысқа партиялар.Этюдтар шешу(өздік жұмыс)	2 сағ	1.03
53	1Қысқа партиялар.Этюдтар шешу(өздік жұмыс) 2. Қысқа партиялар.Этюдтар шешу(өздік жұмыс)	2 сағ	6.03

54	1Қысқа партиялар.Этюдтар шешу(өздік жұмыс) 2. Қысқа партиялар.Этюдтар шешу(өздік жұмыс)	2 сағ	8.03
55	1Қысқа партиялар.Этюдтар шешу(өздік жұмыс) 2. Қысқа партиялар.Этюдтар шешу(өздік жұмыс)	2 сағ	13.03
56	1Фигураларды орталық алаңда топтастыру 2. Фигураларды орталық алаңда топтастыру	2 сағ	15.03
57	1Фигураларды орталық алаңда топтастыру 2. Фигураларды орталық алаңда топтастыру	2 сағ	20.03
58	1Фигураларды орталық алаңда топтастыру 2. Фигураларды орталық алаңда топтастыру	2 сағ	22.03
59	1Фигураларды орталық алаңда топтастыру 2. Фигураларды орталық алаңда топтастыру	2 сағ	27.03
60	1Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау 2. Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау	2 сағ	29.03
61	1Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау 2. Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау	2 сағ	3.04
62	1Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау 2. Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау	2 сағ	5.04
63	Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау	2 сағ	10.04
64	1Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс 2. Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	2 сағ	12.04
65	1Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс 2. Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	2 сағ	17.04
66	1Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс 2. Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	2 сағ	19.04
67	Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	1 сағ	24.04
68	Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	1сағ	26.04
69	Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	1 сағ	1.05
70	Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	1 сағ	3.05
71	Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	1 сағ	8.05
72	Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық	1 сағ	10.05

	жұмыс		
73	Шахматтан кіші турнир өткізу. Мектеп чемпионын анықтау.	1 сағ	15.05
74	Шахматтан кіші турнир өткізу. Мектеп чемпионын анықтау.	1 сағ	17.05
75	Шахматтан кіші турнир өткізу. Мектеп чемпионын анықтау.	1 сағ	22.05
76	Шахматтан кіші турнир өткізу. Мектеп чемпионын анықтау.	1 сағ	24.05
77	Шахматтан кіші турнир өткізу. Мектеп чемпионын анықтау.	1 сағ	29.05
78	Шахматтан кіші турнир өткізу. Мектеп чемпионын анықтау.	1 сағ	31.05

Пайдаланылған әдебиеттер:

«Шахмат, дойбы, тоғызқұмалақ» кітабы;
Бардвик Тодд«Шахматы для детей»;
Лозано Франциско «Уроки мудрой игры»;
Костьев А. Н. «Учителю о шахматах» М., «Просвещение», 1986;
Шахматы – школе. Под ред. Б. С. Гершунского. – М.: Педагогика, 1991;
Е.Я. Гик «Беседы о шахматах», М., «Просвещение», 1985;
Б. А. Злотник «Шахматы: наука, опыт, мастерство»;
В. Е. Голенищев. «Подготовка юных шахматистов I разряда;
Линдер И. М. «1000 самых красивых шахматных партий»;
Бобби Фишер учит играть в шахматы, Киев, «Здоровья», 1991;
А. Карпов. «Сто победных партий». – М.: «Физкультура и спорт», 1984.

Үйірмеге қатысушылар тізімі

№	Аты-жөні	Сыныбы
1	Айтмағамбетов Ерден	5
2	Андакулов Ерхат	5
3	Бектурсин Айдар	5
4	Қарымқын Абдур Рахман	5
5	Батырхан Дулат	6
6	Бурамбаев Жанас	6
7	Андакулов Саят	6
8	Нұрзаманұлы Мейрамбек	6
9	Андакулов Асхат	7
10	Бақыт Нурислам	7
11	Досымбай Ералы	7
12	Жәнібек Қасымхан	7
13	Жәнібек Райымбек	7
14	Табыл Жандәулет	8
15	Шалқарбаев Данабек	8
16	Аман Ерболат	8
17	Бектұрсын Нұрхат	8
18	Бақтыбаев Батырхан	8